

NÉPI EGYSÉG

BRASOV-BRASSÓ

Szerkesztőség: Str. Arcutariilor (Otvos-u.) 16, Távfesz. 17-18
Kiadóhivatal: Piața Gh. Enescu (Rózsa-ter) 2, Távfesz. 17-18
Kéziratokat nem örlünk meg. Szerkesztőségi fogadó ór. csütörtökön 16-18 óráig. Kiadóhivatali órák naponta 8-13 óráig

POLITIKAI NAPILAP

FELTÖL SZERKESZTŐ: KURKÓ GYÁRFÁS

Bejegyzve a brassói törvényszéken G. II. 1768/1944 szám alatt

Engedélyezte: Cenzura Militară a Presei sub No. 1437.7.X.1944

Előfizetés egy hónapra 4500 lei

HIRDETÉSI DÍJAK: Hírrovatban, hirdetésben, nyilatkoztatásban 800, közgazdasági közleményben 800 lei azvankénti (1. ékeze, sebb 20 szö). Kereset hirdetés négyzetcentiméterenként 850 lei. Dijkak előre fizetendőek

MIT KELL TENNÜNK!

Irta: Dr. CSAKÁNY BÉLA

A Magyar Népi Szövetség száz-as intézőbizottságának határozatait — már most megállapíthatjuk — az országos magyar-sága osztatlan lelkességgel, egyhanguan tette magáévá.

A brassói határozatok logikus, egyenes következményei voltak annak az immár történelminek mondható közel két éves határozott, megalkuvást nem ismerő harcnak, amelyet a MNSZ a demokrácia román erőivel karöltve folytatott legfőbb célja: a romániai magyarság teljes és való-ságos egyenjogúságának maradéktalan megvalósítása érdekében.

Ezt azért kell mindjárt előjáróban le-szögeznünk, mert voltak egyesek, akik a brassói határozatokban valami újat, a MNSZ irányvonalának megváltoztatását akarták belemagyarázni. Ezek a javi-hatlatlan magyar és román reakciók. Azok akik a MNSZ minden munkáját, megnyi-lvánulását eddig is rosszszemmel félre-magyarázták. Akik jól látják, hogy a de-mokrácia erőinek mind szorosabbra fonó-dó egysége és következetes harca a de-mokratikus fejlődésnek mind nagyobb távlatot nyitja meg népeink előtt. Akik jól tudják, hogy ez a fejlődés minden népellenes törekvésnek, újabb háborus uszításnak halálát jelenti. Akik jól tud-ják azt is, hogy ezzel számukra végérvé-nyesen befellegzett.

Ennek ellenére, illetve éppen ezért min-dent elkövetnek, hogy a haladás útját le-szűkítsék, vagy éppen elgúncsolják. Ezért nemzetközi viszonylatban s az országban is igyekeznek mindent saját céljaikra ki-használni. Gondoljunk csak arra a féke-vezett reakciós hullámra, amely a lon-doni tanácskozások kudarca után s ujáb-ban a perzsa kérdéssel kapcsolatos viták idején előtört országunkat is. De lá-suk meg azt is, hogy a nemzetközi re-akció mesterkedéseit hogyan zuzta sem-mivé a nagyhatalmak békeakarata s első-sorban a Szovjetszövetség világos, hatá-rozott, egyenesvonalú békepolitikája. A londoni kudarcot a moszkvai megegyezés követte s a szovjet békeakarata a perzsa kérdést is megoldotta.

A nemzetközi reakció magyar és román ügynőkei jól véssék tehát agyukba: mint ahogy nemzetközi viszonylatban nincs ér-vényesülési lehetőségük, kísérleteik itt az országban is sikertelenségre vannak ítélve.

Visszatérve a brassói határozatok viss-zahangjára, a fentebb elmondottak ezzel kapcsolatban is érvényesek. Mint ahogy marosvásárhelyi határozataink után a reakció rágalomhadjárata csak fokozta harci kedvünket a reakciós ügynőkök el-lenl küzdelemben, most hozsannájuk sem fog lefegyverezni. Vegyük tehát tudó-másul, ha külön listán indulunk a válas-zásokon, ez nem jelenti azt, hogy szoros szövetségünk a demokrácia román erői-vel meglazult volna. Ha a brassói hatá-rozatainkban feltártuk sérelmeinket, vagy Kurkó Gyárfás vezércikkében rámutatott még meg nem oldott kérdéseinkre: ez az egészséges demokratikus magatartás jele. Ha szövetekezeink súlyos bajait feltár-juk, azért történik, hogy a demokrácia erőit egységesen állíthassuk sorompóba a hibák kiküszöbölése érdekében.

A brassói határozatok után tehát első feladatunk az, hogy tudatosítsuk népünk-ben a demokrácia román erőivel való to-vábbi és fokozott együttműködés szük-ségességét. Minden kérdéstünk közös munkával, közös harccal kell megoldá-hunk.

Másodsor: még hatványozot'abbá kell tennünk tömegieki részvételét harcunk-

ban. Meg kell mondanunk ösztön: szer-vezeteink munkája igen sok helyen sok hiányosságot mutat. Élővé kell tennünk szervezetünket. Csak úgy tudunk megfe-lelni a reánk nehezedő roppant feladatok-nak, ha az adott szervezeti kereteket, bi-zottságokat maradéktalanul kihasználjuk. Most, a választások előtt még egy utolsó alkalom adódik arra, hogy népünket tel-jesen felsorakoztassuk. Mindig mondot-tuk: harcba hívjuk Románia magyarsá-gát. Harcunk viszont csak úgy lehet si-keres, ha abban kivétel nélkül mindenki résztvesz.

Harmadsor: harcunkat végre gazda-ságilag is meg kell alapoznunk. Meg kell mondanunk nyersen: felkészületlenek va-

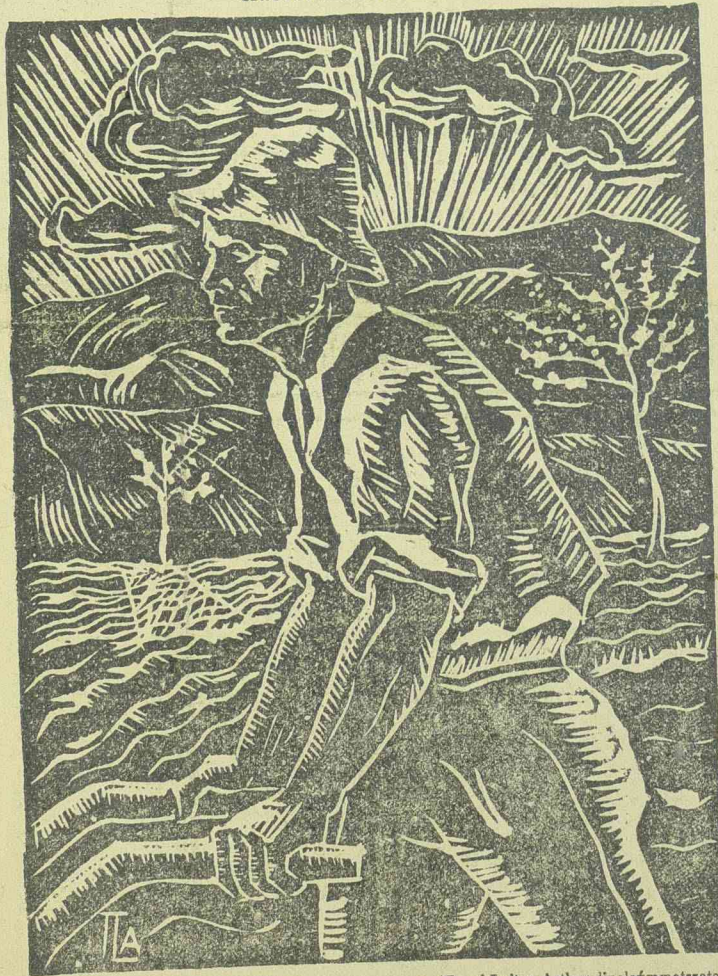
gyunk. Szervezeteink nem állapították meg megfelelő módon a tagsági díjakat, nem gondoskodtak azok megfelelő be-szedéséről. Pénzügyi bizottságaink sok helyen meg sem alakultak, máshol nem gondoskodtak arról, hogy a tehetősebb magyarok rendszeresen nagyobb összeg-gel járuljanak hozzá anyagi terheink megoldásához. Mindezt most azonnal pó-tolnunk kell. E célt szolgálja végrehaj-tó bizottságunk legutóbbi felhívása! Minden-kinnek meg kell mozdulnia, hogy a válas-zásokra megfelelő anyagi eszközök áll-janak rendelkezésünkre.

Negyedsor: fokoznunk kell a reakció elleni harcot. Könyörtelenül ki kell kü-szöbölni sorainkból azokat, akik még min-

díg tévútra akarják vezetni népünk újra lendületbe jött harci készségét. Ezek el-len ne általánosságokkal harcoljunk, ha-nem gyűléseinken, sajtóinkban leplezzük le őket. Ugyanígy leplezzük le a román reakció mesterkedéseit. Álljunk ki. Vál-laljuk a harcot. Itt is. Sajtó, bíróság, ODA-gyűlések, politikai bizottság mindmegany-nyi eszköz arra, hogy elősegítsük az or-szág közéletének megtisztítását.

Mindent összevetve: nem szabad en-gednünk, hogy a brassói határozatok holt betűk maradjanak. Vértünkkel kell, hogy váljanak. További munkára kell ser-keníteni, mert a demokrácia, amelynek jegyében születtek, nem álló valami. Ha-lad! S akkor szolgáljuk igazán ügyét, ha mindig minden körülmények között ha-tározott demokratikus magatartást tanu-sítunk s becsületesen megmondjuk véle-ményünket.

Husvét háboru után

(Tusó-Leiter Arthur linoleummetasztása)

Feltámadás a szabadságra

Irta: BENEDEK KRIZOSZTÓM

A tavaszi nap aranyos ragyogásában a földeken, a mezőkön, a dombokon m'n-denütt fellobban az új életet jelentő csodá-latos tude zöld. Ime itt a feltámadás. A tél halálos dermedtségében heverő tük-várátlan hevességgel megmozdul g'imbe-redett tagjait próbálga'ja, szinte már el-satnyultnak hitt izmait feszítgeti s bol-dogan érzi, hogy él, él!

A husvét nem is lehetne más, mint ta-vaszi ünnep. A feltámadás tük' és jel-

képe a füvek, fák, virágok megújulásában van elrejtve. Az ember is érzi, hogy be-nesejt csodálatos új vágyak feszítik s most ebben a pillanatban ezer olyan dolgot volna képes megtenni, ami a tél súlyos gondjai között soha eszébe sem jutott. Kinn a roppant szántókra boruló tiszta-kék égboltozat alatt ezer és ezer, millió és millió földműves fogja most az eke-szarvát és meríti jó mélyen a vasat a fe-ketén csillogó földbe. Vagy pedig az e-

gész világot átölelő csodálatos mozdulat-tal hinti el a porhanyó rögök közé minden megújulásunk legnagyobb csodáját: a buzaszemet.

Ez is feltámadás, talán még nemesebb és mélyebb értelmű, mint a többiek. Mert a magaráhagyott természet vad növeke-dése csak rengeteget, bozótot és gyomot eredményez. Az ember tudatos munkájá-val szelídíté igazított titokzatos erők azon-ban már nem a gáttalan tenyészetet, ha-nem a céltudatos fejlődést, a magasabb életformák megteremtését eredményezik.

A földművelő ember munkája minden tavasszal ezt idézi. A céljait ismerő em-beri tevékenység megkapó és lebilincselő látványát. Azt a csodálatos határozottsá-got, amely a dusan, de rendszertelenül felburjánzó növekedést saját eszméi és vágyai szerint igazítja és a gáttalan, kor-látlan, vad természetből barátságos lakó-helyet teremt magának ezen a földön.

Nagy munka a földművelőé, mert ke-nyeret és ezzel megújulást teremt a világ lakói számára. Munkáját azonban nem egyedül végzi. A szántás vagy a vetés ősi és mindig új mozdulatában nemcsak a földműves lendülete rejtezik, hanem benne van a városok lakóinak minden tö-rődése is. Az ékevasat munkások kemény ökle kalapálta és élesítette. A szántógé-pek tudósok és feltalálók éjt nappallá tevő szellemi erőfeszítése hozta létre. A szabad földet és a szabad munka ered-ményét pedig a mindnyájunk közös erő-feszítéséből megszületett szabad, új vi-lág biztosítja a falu kergestenyértő dol-gozóinak.

Ezért mondjuk, hogy minden összefügg és hogy a földműves tavaszi munkájában ott van az egész világ. Ez a világ azon-ban már nem a régi, a sötét, az elnyo-mással és a súlyos bánatokkal telt. Az a régi világ meghalt. Ami most feltámad, az már a szabadság felé tartó új em-berek újult világa lesz.

Ezerkilencszáznegyvenhat husvétja így különbözik minden eddigi husvétól. Így kölcsönöz szép és lelkes értelmet a fel-támadás szívetmelegítő legendájának. Fel-támadunk, mert fel kell támadnunk a sötétből, a halálból, az elnyomásból, a go-nosztságból. Fel kell támadnunk az új élet-re, a szabadságra és az igazság világára.

A rohamosan kibomló új rugyék, a lom-bosodó erdők és a szántókat bársnyos szőnyeggel beborító új vetés mind ezt a feltámadást üdvözlik. Ezt üdvözi az em-berek szívében feltámadó derűs és okos vágyakozás is, amely minden erőt megfe-sztve, minden szándékot összefogva el-söpri maga elől a pusztító gonosz-ság akadályait és feltartóztatathatlan erővel és bizakodással lát hozzá a világ minden or-száágában a szabad emberek szabad hazá-jának felépítéséhez.

== HIREK ==

Szolgálatos gyógyszerárak
Brassóban:

Szombaton: Jekelius, Kapu utca 17 és
Massu, Kut utca 74.

Vasárnap: Mumutianu, Hosszu utca 99 és
Petrescu, Katonakórház utca 1.

Hétfőn: Schneider, Kapu utca 15-a és
Eichhorn, Kut utca 39.

Kedden: Schuster, Kapu utca 56 és Schol-
tes, Katalin utca 7.

Szerdán: Paveleanu, Hirschler utca 16 és
Cola, Hosszu utca 42.

— Olvasóinkhoz. Lapunk legkö-
zelebbi száma a közbeeső ünnepek miatt
szerda délelőtt a rendes időben jelenik
meg.

— Antalfy Endréné Románia
első női miniszteri tanácsosa.
A tájékoztatási minisztérium átszer-
vezése folyamán a meglévő nyolc tarto-
mány mellé még hat új tartományt létesít-
tek. Ilyen új tartomány lett Maros-Tor-
da és Beszterce-Naszód is. Ennek a tar-
tománynak élére miniszteri tanácsosul a
tájékoztatási minisztérium Antalfy
Endrénét nevezte ki. Az új tartomány
székhelye Marosvásárhely. Az új taná-
csosnő már részt vett a napokban Buka-
restben megtartott háromnapos értekez-
leten is, ahol Constantinescu-lási tájéko-
ztatási miniszter is kifejezte szerencse-
kívánatait Antalfynénak, kiemelve, hogy
ő az első nő az országban, aki ilyen ki-
nevezést kapott.

— Megszüntetett államtit-
kárságok. A Rador hírigénység je-
lentése szerint megszüntették a hadügy-
minisztérium mellett működő fegyverszüneti
vezértitkárságot, a légügyi államtitkársá-
got, valamint a tengerészeti államtitkársá-
got.

— Tíz újabb bírót neveztek
ki. Az igazságügyminisztérium rendelet-
törvényt bocsátott ki, amellyel 80 bírót
nevezett ki az ország különböző törvény-
székeihez, köztük tíz nőt is.

— A brassói „Zsidó Demok-
rata Komité” f. hó 25-én, csütörtök-
ön este fél 7 órai kezdettel vitatestet
rendez „A romániai zsidóság — a mai
helyzetben” címmel, amelyre az összes
tagok megjelenését kéri. Érdeklődőket is
szívesen látunk.

— Villanyerőmű az Olton. Az
Olt vize villanyerőkihasználásának tervét
már a nyáron megvalósítják. Az első vízi-
erőművet a Lotru vasútállomás mellett
építik fel. A villanytelep ellátja az Olt
egész középső folyásának villanyszükség-
letét a Vöröstoronytól Szlatináig.

— Feltalálták az agy- és ge-
rinckéreggyulladás gyógyszerét.
Soloviev Margulis és Snelarte szovjet or-
vostanárak szérumot találtak fel, amely-
lyel biztosan gyógyítják az eddig gyógyít-
hatatlannak tartott agy- és gerincvelő
gyulladását. A két szovjet tudós találmá-
nya világszerte óriási feltűnést keltett.

— Új husárakat állapítanak
meg. Az árkormánybiztosság rendeletet
adott ki, amelyben a megyefőnököket és
városon a polgármestert hivatali hatal-
mazza fel a hus új árának megállapítására.

— Aranycsempészt fogott el
a rendőrség. A nagyváradi Alima-
nescu-brigád elfogta a magyar-román ha-
táron Halmos József kolozsmegyei csem-
pészt. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy
Halmos egy kiló aranyat csempészt át
Magyarországra.

* Meghívó. A brassói bőrpari és
cipész mesterek szakmai szervezete tagjai
tudomására hozza, hogy szerdán, 1946
április 24-én, 3 órakor nagyon fontos ügy-
ben taggyűlést tart a szakszervezet székhá-
zában, Mitropolitul D. Filitti-utca 5 sz.
alatt, amelyre kéri a tagok pontos meg-
jelenését. Vezetőség.

* Állami nyugdíjasok Egye-
sülete. Ertesítjük egyetünk tagjait,
hogy az évi rendes közgyűlés 1946 május
hó 5-én d. e. 9 órai kezdettel lesz meg-
tartva a Korona Kávéház nagytermében,
a szokásos beszámolóval programmal.

Flórteljesí díj egy 4500 lej
Postacímünk: Népi Egység, Braşov,
P. Enescu 2.

Akar jó bort
vagy törköly-t?

Ha igen látogasson el a

„Rombo” pincébe

Braşov, Strada Argintarilor 4.
Iroda Weiss Mihály utca 17 sz.

KOCH GYULA
motorkereskedési vállalat

Brassó, Hosszu utca 33.
Telefon 24-85.

„PAPETĂRIA UNIVERSALĂ”

papír- és írószerszárművelés, papírraktár

Tulajdonosok: WEISZFEILER S. és FORIL GH.

Brassó, Hirschler-utca 6. Telefon 37-15

Nagy választék az összes papírárukban, írószerekben,
irodai cikkekben. Üzleti papírzacskók, csomagoló-
szőnyeg-, falvédő- és vajpapírok, tapéták, színes-
és fehér papírszalvétták stb.

NAGYBANI

KICSINYBANI

KAMARYT ÉS MEDER R.T.

Braşov-Brassó, Str. Armatei Roşii 15
(volt Weiss Mihály-u.) Telefon 26-30

Mindenféle
műszaki és malmászati cikkek
nagy raktára

— DRÁGÁM! tudok egy nagy új „got”
megjelent újból a valódi
DAVID OXIGÉN BORAX krém.

— Hogy ismered rá?

— RAJTA VAN A GARANCIA JELE.

Kérjük a megrendeléseket és pénzüsségeket: Laboratorul
„ALANT” Bucureşti, Str. Italiana 16. címre küldeni.

Tükrök

Javítása, üvegcsiszolás

„MERCUR”
tükörgyárban

Brassó, Katonakórház-utca 4
Telefon 10-30

MARGO kozmetika

Brassó,
Str. Regele Carol 22

Telefon 19-59

Czeizner László

Brassó, Str. Nisipului de sus
(Felsőföldvény utca 30.)

Vállalja

villamossági,

rádió,

látszerész,

moz,

fényképezőgépek,

finom mechanikai

és orvosi műszerek

javítását.

Telefon 16-23.

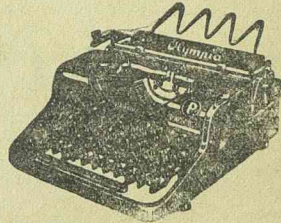
Rövid-galanteri-kötöttárú

stb. nagyban és kicsinyben,
nagy választékban

WEISZFEILER
Testvéreknel

Brassó, Piaţa Libertăţii 27
Telefon: 11-71.

Todor Ion Jun.

író- címező- számoló- könyvelő- sokszorosító-
gépjavitó szakmühelye — új gépek lerakata
BRAŞOV Str. Reg. Carol 31 (volt „Olimpia”)
Iroda az udvarban
TELEFON 29-47. — Kerek. Kam. bej. sz. 4798/1941.

FIGYELEM!

Tisztelettel értesitem nagyérdemű
vendégeinket, hogy újonnan meg-
nyitottam

cukrászdámat

Csikszereda, Kossuth Lajos utca
14 szám alatt,
ahol továbbra is szíves pártfogásukat
kéri,

IMRE ELEK.

Öttagu albizottság kiküldését javasolták a Biztonsági Tanács ülésén a spanyol kérdés tanulmányozására

Eddig négy tanácsstag foglalt határozott állást a Franco-rendszer ellen

(New York) A Világbiztonsági Tanács csütörtöki ülésén új helyzet állott elő a spanyolországi Franco-rendszerrel való szakításra benyújtott fegyver indítvány tárgyalásánál. A vita végén Ausztrália kiküldöttje közvetítő javaslatot terjesztett elő, amelyben kérte, hogy öttagból álló albizottságot küldjön ki a Tanács a spanyol kérdés tanulmányozására. E szűkebbkörű bizottság május 17-ig tartoznék jelentését a Tanácsnak megtenni.

Az ausztráliai javaslat szerint a bizottságnak e három kérdésre kell válaszolnia:

1. Nemzetközi kérdés-e a spanyol ügy?
2. Lehetséges-e a nemzetközi együttműködés Franco Spanyolországával?
3. Veszélyeztet-e ez az állapot a békét?

A Tanács az ausztráliai javaslat tárgyalását április 23-án, kedden tartandó következő ülésére napolta el. A keddi ülésen először a perzsa ügyben kiküldött szak-

értői bizottság jelentését hallgatják meg és csak ennek letárgyalása után térnek át a spanyol kérdés megvitatására.

A Világbiztonsági Tanács csütörtöki vitáját egyébként Cadogan angol megbízott felszólalása vezette ebe. Cadogan kifejtette, hogy bár a brit kormány egyáltalában nincs elragadtatva a Franco-rendszerrel, mégis azt kéri, hogy a kérdést szenvedélymentesen oldják meg. A diplomáciai viszony megszakítása Franco Spanyolországával azzal az eredménnyel járna, hogy az Egyesült Nemzetek diplomáciai képviselőinek távollétében elveszítene az ellenőrzés lehetőségét a spanyol földön.

A következő felszólaló Gromyko szovjetdelegátus volt. Tüzetes adatokkal alátámasztott beszédében ismertette a spanyol kérdést. Már maga az a tény, hogy a spanyol menekültek százezres tömegei szóródtak szét a nagyvilágba, bizonyítja a kérdés létezését.

A spanyol „Kék Hadosztály” megfele-

nése a szovjetarcvonalon igazolja, hogy az elmúlt háborúban Franco hadbalépett az Egyesült Nemzetek ellen. Gromyko bizonyítékokat terjesztett elő, hogy a Kék Hadosztályt nem lehet önkéntes alakulat gyanánt tekinteni. Ujabb napvilágra került okmányokkal bizonyítja azokat a bensőséges kapcsolatokat, amelyek egyrészt a fasiszta Spanyolország, másrészt a hitlerista Németország és a fasiszta Olaszország között a elmúlt években fennálltak.

Gromyko határozottan állást foglalt a lengyel javaslat mellett és kijelentette, hogy nem azért győzték le a fasiszt Németországban és Mussolini Olaszországban, hogy az most Franco Spanyolországában kapjon új tápot.

A Világbiztonsági Tanácsban eddig elhangzott megnyilatkozások szerint négy hatalom foglalt határozott állást a lengyel javaslat mellett. Ezek: a Szovjetszövetség, Franciaország, Mexikó és Lengyelország.

Kenyeres-féle likörök

béke minőségben megint kaphatók a

KENYERES likör-üzletben

Brassó, Str. Barfüi (Lóplác 10.)

DÁVID F. (a brassói Neumann M. cég volt vezetője)

ingékszerész mester
élsimert szabás ingeket — pizsamákat — házikabátokat készít a megrendelő anyagából.
Brassó, Vár-utca 32.

Tusnádfürdőn

kiadó, vagy eladó 740 m² telék, strand mellett. Alkalmos gyermekkolóniának, vagy vendéglő részére. — Érdeklődni lehet: Bukarest, Str. Gen. Berthelot 43. Dr. Kónya. — Telefon 3.50.55.

Vasöntőket

keresünk
TEUTSCH gépgéár,
Brassó, Gen. Mosoiu 13.

Finom gépelajok

„AVIO-OIL”

Dean Davis 80.

Minősége egyezik az amerikai olajokkal autók, Diesel motoroknak, turbináknak, traktoroknak, transzformátoroknak, tulhevített gőzgépekhez, textil- és nehézipari gépekhez. Fékolaj és magas fokozatú olvadó gépszírok. Cirokseprű, gyökérkefe.

Ezek a termékek teljes egészében egyenrangúak a legjobb minőségű amerikai olajokkal.

Rendelések

„RECORD”

Farkas István,
Brassó, Str. Gh. Lazar 7.
Telefon: 16-99.

Eddig csak a finn békeszerződés tekintetében jött létre teljes megállapodás a nagyhatalmak között

(Londón) A helyettes külügyminiszterek értekezlete csütörtökön újra a Romániával megkötendő békeszerződés tervezetével foglalkozott. Az értekezlet a román ügyben való tanácskozását szombatig befejezi és akkor áttér az olasz béketervezet kérdésének megvitatására. Kiszivárgott hírek szerint a helyettes külügyminiszterek londoni értekezlete idáig csak a finn békeszerződés alapelveinek lefektetésében ért el teljes eredményt, míg az olasz, román, magyar és bolgár béketervezetek ki-

dolgozásánál csak részletmegoldásokig jutottak.

A párizsi külügyminiszteri értekezletre vár a feladat, hogy az egyes béketervezetek tekintetében fennálló ürt betöltsék. A külügyminiszter helyettesek ugyanis nem dönthettek a legfőbb kérdésben, hanem kormányuk eredeti utasításához kellett tartaniuk magukat. A holtpont-ra jutott kérdések megoldására tehát Párizsban április 25-én tesznek a külügyminiszterek javaslatot.

A Magyar Népi Szövetség Húsvéti ünnepje

húsvét vasárnapján déltől 3 órai kezdettel

MŰSOROS HÚSVÉTI MULATSÁGOT

rendes a MNSZ Mester utca 16. szám alatti székházában.

Zenél a kolozsvári egyetemista TRIO.

Mindenkit szívesen lát a MNSZ Húsvéti ünnepjén.

Hazaérkezett Moszkvából a magyar kormányküldöttség

(Budapest.) Csütörtökön délután a magyar kormányküldöttség visszaérkezett Moszkvából a magyar fővárosba Nagy Ferenc miniszterelnököt és miniszter társait a mityásföldi repülőtéren Tildy Zoltán és a kormány tagjai fogadták.

A repülőgépből elsőnek Nagy Ferenc miniszterelnök szállt ki. A magyar és szovjet himnusz elhangzása után Rákosi Mátyás államminiszter üdvözölte a kormányküldöttség tagjait. Ezután Nagy Ferenc miniszterelnök rádiónyilatkozata hangozott el. Beszédében meleg szavakkal emlékezett meg a moszkvai útjáról. Uunk eredményteljesen járt. Sikerkelt a jóvátételi idő-

pontot 6-évről 8-évre meghosszabítani. Ez a látogatás a szilárd alapokon nyugvó barátságot még jobban megerősítette.

Szakasits Árpád helyettes miniszterelnök a következőket mondotta: „Három nagy élményben részesültünk. Első Sztálin miniszterelnök fogadtatása a Kremben, második Lenin sírjának megkoszorúzása és végül a gyárüzemek meglátogatása.

Gyöngyösi János külügyminiszter nyilatkozatában a látogatás nagy jelentőségéről beszélt, majd rámutatott arra, hogy ez az út még jobban kimélyíti a kisépeknek a Szovjetszövetséggel való barátságát.

Tetemes árleszállítások a közszükségleti szövöttárunknál

(Bukarest.) A demokrata sajtó, élén a Scanteia című bukaresti napilappal, sorozatos cikkeiben foglalkoztak a fizetések és az árak egyeztetésének kérdésével. Lapunk is több ízben vezetőhelyen foglalkozott a kérdés gyakorlati megoldása lehetőségeivel. A demokrata sajtó kezdeményezését magáévá tette az Egységes Munkáscarvonal, az Általános Munkáscarvonal és a Nemzeti Demokrata Arcvonal és mozgalmat indított a mielőbbi megoldás érdekében.

Emnek egyik eredménye most mutatkozik meg abban a kormányrendeletben, amelyet az Árkormánybizottság és a pénzügyminisztérium között létrejött megállapodás alapján hoztak. E rendelettel a legszükségesebb textilárak adójának leszá-

lítása után az alábbi cikkek árait a Következő mértékben szállították le.

Amerikai vászon: régi ár 12.055 lej, új ár 8152 lej. Doc: régi ár 29.361, új ár 17.780 lej, barchet 15.550—9348, finet 14.700—9043, stamba 14.310—8859, gradel 18.400—11.854, eozeez 18.250—11.242, zefir 15.290—9532 lej.

Ezek a cikkek a fenti leszállított árakon a gazdasági ellátó szervek útján kerülnek forgalomba, tehát közvetlenül az alkalmazottak között kerülnek kiosztásra. Remélhető, hogy ez csak a kezdet, és a kormány hasonló intézkedésekkel tovább fejleszti az árak és fizetések egyeztetésének és kiegyensúlyozásának hasznos kezdeményezését a dolgozók mai megélhetési nehézségeinek fokozatos könnyítése érdekében.

MŰVÉSZET ÉS MŰVELŐDÉS

(Bukarest.) Az emlékezetes bukaresti filmpapokon született tervek egyike, a magyar-román művészcseré első pontja rövidesen megvalósul: Budapest és Bukarest operáinak legjelesebb művészei felkerekednek a bukarestiek Budapestre, a budapestiek Bukarestben mutatkoznak be. Bukarestben a vendégjátékok során — melyek április 27-től május 4-ig tartanak — a Traviát, az Aidát, a Zsidónót, a Sevillai borbélyt és a Parasztecsületeset adják. Budapest pedig ugyanez idő alatt a Toscát, az Aidát, a Carment, a Rigolettót és az Othellót játssza.

(Kolozsvár.) A Mórész Zsigmond Kollégium szépen sikerült Bartók-emlékhangversenyt rendezett. Az előadásra kerülő énekes művek közül különösen sikerültek voltak a Nagy István karmester vezetésével előadott csodálatosan szép, tisztavonalú, a középkori nagy karszerzők hagyományát, tudását és módszereit mélyen tisztelő női karok. Török Erzsébet a szebbnél-szebb Bartók-daloknak egész sorát adta elő. Szabó Géza hitelesen és a művek iránti szívből jövő tisztelettel játszotta az igényes zongorarészt. Néhány kisebb szerzeményben külön is bizonyította, hogy tud Bartókot zongorázni. Bartók életéről és művészetéről jelentőségéről értelmesen értekezett Nagy Géza dr.

(Moszkva.) Uljanovszkban megnyílt a Lenin-múzeum újabb alosztálya. A legközelebbi Lenin napra szorgalmasan gyűjtik az anyagot, úgyhogy addigra 12 hatalmas terem telik meg a Leninre vonatkozó okmányokkal, képekkel és fényképekkel.

Dedut Mozi Brassó

Az ünnepek alatt a francia studiók hatalmas teljesítménye
STEFAN ZWEIG
világhírű regényének filmváltozata:

Á M O K

Főszereplők: MARCEL SCHANTAL, INKIJINOV, YONNEL
Az előadások pontosan kezdődnek.

Átadó központi nagyforgalmu

üzlet
VISCONTI,
Brassó, Regele Carol utca 40.
Ingatlanforgalmi iroda.
Telefon 15—98.

Kellemes húsvéti
ünnepeket kíván a

»Rubin«

cifő üelet. Brassó, Hirscher u. 7.

Farkas Jenő

fűszer
és csemcekereskedő
Brassó, Hirscher utca 9.

Budapestre és Bécsbe utazom

és vissza. Mindennemű megbízást 20-áig vállalok.

Hotel Stefan cel Mare 8. sz. szoba. Brassó.

AZ ÚJ ÖTÉVES TERV

megváltoztatja a Szovjetszövetség arculatát

A termelés fokozásával nem is gyanított fejlődés indul meg az emberi tevékenység minden területén

Aki annakidején a cár végtelen birodalmáról hallott valamit, azt hallotta, hogy Oroszországban kétféle ember él. Ur és muzsik. Az ur melegebbé gazdagabbban tozódott, a muzsik pedig szegényebb volt a templom egerénél. Akadt még egy társadalmi réteg, a hivatalnok osztály. Ez világszerte híres volt romlottságáról.

Mikor a nyomorúság, éhség, kizsákmányolás elérte tetőfokát, 1917-ben a nép Leninnel és Sztálinnal az élen megmozdult és hosszú, véres polgárháború árán elsöpörte urait.

A nagy vihar elültével ott maradt a nép, a százmillió birodalom népe még mindig szegényen abban az országban, amelyben a legtöbb buda terem, amelynek méhében a világ minden gazdasága mérhetetlen tömegekben hevert. De ugyanakkor megnyerte a legnagyobb kincset, a szabadságot.

Mihez fogott a nép a földig rombolt ellenségektől körülvevő országban? Vezetői irányítása alatt megkezdte az ország újjáépítését a semmiből. Az első öt éves terv megvalósítása felért a legizgalmasabb regénnyel.

Az öt éves tervek felmérhetetlen jelentőségű hiába igyekeztek az ellenségek beállítottágu államok minden eszközzel hol jelentéktelennek, hol kivihetetlennek minősíteni. A megvalósított tervek minden hírverés helyett beszéltek. Európa többi államainak faszista urai gondosan ügyeltek arra, hogy a nép ne tudjon meg semmit ezekről az öt éves tervekről, a melynek folytán a Szovjetszövetség lakosságának jóléte rohamléptekkel közelítette meg a haladott világ polgári osztályának színvonalát. Most, hogy szabad és tárgyilagos betekintést nyerhetünk a legújabb öt éves terv részleteibe, ismét csak elfog a csodálkozás.

A cél a dolgozó nép jóléte:

A legújabb, 1946–1950 évekre szóló öt éves terv célja a háborús rombolások eltüntetése, az ipar és mezőgazdaság háború előtti szintjének elérése és túlszárnyalása, az iparcikkek gyártásának másfélszeresére való emelése, a közlekedés és nehézipar még fokozottabb kiépítése. És mindezt miért? Hogy a nép jólétét emelje. Mindenki, aki dolgozik. A földműveset, munkást, diákot, tudóst, művészt és tisztviselőt. Tudnunk kell, hogy a Szovjetszövetségben nemcsak a városi réteg tarthat igényt fürdőszobára, villanyra, rádióra és távbeszélőre, hanem mindenki. A legeldugottabb falu népe is.

A Szovjetszövetségben lerombolják a válszfalait a város és a falu között. Míg nálunk rendszerint csak a városi ember részesül a gépkorszak vívmányaiban, addig a várostól alig néhány kilométerre fekvő falu tehetősebb gazdája is nélkülözi mindazt a kényelmet, amit egy közepes városi polgár élvez. A Szovjetszövetségben azonban a jólét nemcsak egyes osztályok kiváltsága, hanem az egész

A számok mindennél ékebben beszélnek

Az ipari termelés értéke — és ezek a számok minden szónál ékebben beszélnek — az első öt éves terv befejezése után, 1932-ben 43.3 milliárd rubelt tett ki. 1937-ben, a második öt éves terv után 95 és fél milliárd rubelt, a harmadik öt éves terv után, 1940-ben 137 milliárd rubelt. A most előirányzott termelés értéke 205 milliárd rubelt tesz ki a pénz 1927 évi értékét véve alapul.

Hogy csak a fémipart, minden ipar alapját vegyük például, míg 1940-ben, tehát hat évvel ezelőtt a termelés értéke 18.3 milliárd rubel volt, 1950-ben a terv szerint legalább 25.4 milliárd rubelt ér el. A számok tömkelegéből még csak két példát emelünk ki. 5 év múlva a szovjetipar évi 30 millió tonna vasércet termel ki évente. Ot év alatt 45 magas kemencét, 165 Martin kemencét, 90 villanyos olvasztókemencét, 104 hengerművet és 65 kokszművet épít fel és helyez üzembe. Ezzel párhuzamosan természetesen a kőolaj és szénttermelés is megfelelő ütemben kell fokozni. A kőolaj évi termelését az 1940 évi 31 millió tonna termeléssel szemben 1950-re 35.4 millió tonnára emelik. A szénttermelést pedig 166 millióról 250 millióra.

Külön fejezetet érdemelne a bányagépek gyártásának leírása. A híres Dynamo gyár újítja villanymozdonyokat készít a szénbányák részére. Új, a szovjetben felállt gépek segítségével fogják a szén bányászni.

Az első öt éves terv folyamán 1500 új gyárat építettek. Ezeket 1940-ig összesen 2900 új gyárral, bányával és erőműteleppel szaporították. A negyedik terv folyamán újabb 5900 gyárat építenek és helyeznek

népé. Ezt szolgálták az eddigi és ezt szolgálja a jelenlegi öt éves terv is.

Az előző három öt éves terv tökéletes sikerét tekintve, nem lehet kétséges, hogy a negyedik öt éves terv is teljes sikerrel jár, sőt az előző tervek tanúsága szerint azokat sikerül túl is szárnyalni. Nem lesz érdektelen, ha egy számszerű összehasonlítást teszünk az előző terv és a jelenlegi között.

A föld is többet terem

Ismét csak néhány számot kapunk ki találmára az 1950-ig előirányzott termelésből. Eddig az időpontig 74 ezer különböző esztergapadot, 25 ezer szövőgépet állítanak elő, a Szovjetszövetség erre az időre évi 82 milliárd kilowatt óra villanyos erőt szolgáltat.

A termelés ilyenfokú növelése szükségessé teszi a közlekedési hálózat megfelelő kiépítését is. A légivonalakat 175 ezer kilométerre hosszabbítják meg. A légivonalakat igen sok vidékkel állandósítják, úgy, hogy egész éven át fenntartják a közlekedést. Sok vonalon éjjel is közlekednek a gépek. 16 repülőteret építenek a korszerű közlekedés lebonyolítására és 20 új repülőteret építenek.

Az öt éves terv költségvetésének egyharmad részét teszi ki a vasúthálózat kibővítése és tökéletesítése szánt összeg. 40 milliárd ruber összeggel kettősvágányú vonalat építenek ki, amely Moszkvát köti össze a Don-medencével, a Kaukázussal, Lembergkel, Bresztel, Königsberggel, Rigaival, Leunggráddal és Gorkijon át a siberiai Omszkkal. Sztalino és Magnitogorszk között új vasútvonal épül. Ezekből a vonalakból 5300 kilométert villamosítanak.

A terv kidolgozása során azonban nemcsak a gépiparra terjedt ki a tervezők

figyelme. Belekapcsolták a földművelést is. Új gépek beállítása, tudományos kísérletek eredményeképpen létrejött termelési újításokkal a föld hozamát is megsokszorozzák. Míg a cári Oroszország az 1909–1913 év közötti időben egy hektár földön átlag 7.3 mázsa gabonát termelt, a második öt éves terv folyamán ez a szám 9.1 mázsára ugrott, 1950-ben pedig egy hektár hozama 12 mázsa gabona lesz.

A rengeteg gyár rengeteg gépet gyárt, a gépek feldolgozzák a fát, gyapókat, gyapút, bőrt, selymet, cukrot, vaját stb. Mindez pedig mind a népé lesz végső fokán. A szövő és könnyű ipar 1950-ben évi 4686 millió méter gyapótvásznat, 160 millió méter gyapjuszövetet, 240 millió pár cipőt, 1 millió 50 ezer kerékpárt, 925 ezer rádiót, 7 millió 400 ezer órát, 10 millió fényképezőgépet állít elő.

Az élelmiszeripar 1 millió 300 ezer tonna húst dolgoz fel, 275 ezer tonna vajat, 850 ezer tonna ételolajat, 2 millió 200 ezer tonna halat, 2 millió 400 ezer tonna cukrot, 19 millió tonna lisztet és 870 ezer tonna szappant.

Nagyobb termelés, nagyobb vásárlóerő

Hogy a lakosság mindezt megvásárolhassa, nagy mértékben emelik a vásárlóképességet. Rengeteg ember jut új kereseti lehetőségekhez az új üzemekben. 1950-ben előreláthatólag 33 millió 500 ezer ember — munkás és hivatalnok — fog dolgozni a szovjet nemzetgazdaságban.

A termékek embernek megfelelő lakást, iskolát, kórházat és szórakozó helyet is kell biztosítani. Erre is gondoltak a tervben. 250.000 új férőhely lesz az új üdülőházakban, 200.000 hely a pihenőhelyekben, az 1940 évi 28.000 mozgószínház helyett már 46.700 fog működni, 2.260.000 gyermeket gondoznak majd napközi otthonokban és kisdetűvőkben az 1940 évi 1.120.000-re szemben. A hadiárak nevelésének költségeit teljesen az állam fedezi.

193 ezer iskolában 31.800.000 diák tanul majd és a főiskolák 602.000 végzett ifjú hagyja el. Az iparisok és üzemek műszaki iskolái 1.200.000 szakképzett ifjat bocsátanak ki.

A fenti adatok természetesen csak egészen nagy vonalakban tükrözik vissza az új öt éves terv elképzeléseit. Bárki el tudja ezek után képzelni, hogy a jólét, a nép, mindenki jóléte milyen mértékben növekedik majd meg a Szovjetszövetségben ezután.

Amit a magyar iskolaügy terén a demokrácia már megoldott és amit még nem sikerült megoldania

Hány magyar iskola működik Romániában? — Az egyetem még súlyos nehézségekkel küzd

[Bukarest] Nekünk magyaroknak általában sok hibánk van, nem tudunk várni, türelmetlenek vagyunk, azonnal akarunk mindent. „Adj Uramisten, de mindjárt!” mondja a magyar közmondás és ha nem kapjuk meg azonnal amit kívántunk, ellankadunk. Sokan közülünk nem értik, és nem is akarják megérteni, hogy kitartással, szívós akaráttal többet érhetünk el, mint álfandó kesergésekkel. A romániai magyarok helyzete fokról-fokra rendeződik. A román demokrácia megérti és támogatja törekvéseinket. És ha ennek ellenére, az elhűlt egy év alatt mégsem sikerült megvalósítani valamennyi követelésünket, az nem a demokracián, hanem azon múlott, hogy különböző reakciós befolyások, sakkhúzások akadályozták munkánkat.

Itt van például a magyar iskolák kérdése. Mennyi izgalom, mennyi rosszakarati rágalom, hír, sugdosódás született a kérdés körül. Össz elején, azt hittük, hogy évek kelljenek a fennálló rengeteg nehézség kiküszöböléséhez és ma mégis ott tartunk, hogy a kérdésnek jórésze elintéződött.

Még kezdetleges körülmények között, de már áll és működik a Bolyai-egyetem. Sok nehézséggel küzd, a legsürgősebb javításokra, a laboratóriumok, kórházak felszerelésére a tantermek berendezésére körülbelül öt milliárd lejre lenne szüksége. Az államnak azonban most nincs pénze, nem tud adni, és így az egyetemi tanítás sok hiányt szenved.

A napokban engedélyezték a kolozsvári magyar tannyelvű zenei főiskolát is.

130 leány- és 100 fiúközpontunk működik, ebből 70 telekezeti és 60 állami.

A demokratikus népnevelés gondolatának szüleménye a háromosztályos egységes gimnázium, amely lehetőséget ad mindenkinek, hogy tanuljon. Az egységes gimnázium ingyenes oktatást nyújt és így kivétel nélkül mindenkinek biztosítja a középfokú iskolai képzettséget. Az egységes gimnázium átveszi az eddigi iskola 5, 6, 7 osztályának és a főgimnáziumok, kereskedelmi iskolák, tanítóképzők, ipari szakiskolák alsó három osztályának helyét.

Ebben az évben körülbelül 100 magyar nyelvű egységes gimnázium kezdte meg működését. Olyan helyeken, ahol soha nem volt magyar nyelvű iskola, vagy ahol megszűnt 1918 után, sőt ahol semmilyen középfokú oktatás nem létezett, most egységes gimnázium áll a tanulni akarók rendelkezésére. Városokban, Petrozsényban, Lupényban, Bukarestben, Besztercén, Déván, Segesváron, falvakon és nagyközségekben, Nagyszentmiklóson, Pécskán, Parajdon, Lövéten, Radnóton, Oklándon és még számos más helyen nyílt meg a magyar nyelvű egységes gimnázium. Kolozsváron, Nagyváradon, Brassóban, Marosvásárhelyen, Temesváron és a többi nagyobb erdélyi városokban 5–7 egységes gimnázium működik.

A gimnáziumok mintegy 80 tanulója állami ösztöndíjat kap.

Az ország területén 5 magyar nyelvű ipari szakiskola működik, és számos tanítóképző létezik. A tanítóképzős növendékek nagy része ösztöndíjas.

Fentiekben kívül még az országban magyar nyelven oktatnak 2000 elemi iskolában, amelyekben körülbelül 5000 tanuló tanít.

Az iskolakérdés egyik legsérlemeztebb pontja az iskolák helyisége. Ez még nem oldódott meg teljesen. Az építelésztő miniszteri bizottság jelenleg nem működik. Az iskolák jó része szükségüthonokban húzódtott meg. De technikai okok miatt sem lehet azonnal megoldani a kérdést és csak a majd meginduló építkezések szüntetik meg ezt a sérelmet.

Még nem is olyan régen sok elégedetlenséget szült a besorolás és a fizetések kérdése is. A tanárok, tanítók nagy részét (neveztek, a többiek most kerülnek sorra. Még nem intéződött el az iskolai személyzet besorolása, de erre is hamarosan sor kerül. A tanárok, tanítók eddig késedelmesen kapták meg fizetésüket. Ez április

1-től kezdve minden bizonnyal megváltozik, a Közkutatásiügyi Minisztérium 7 millió lejt íktatott a költségvetésbe a magyar iskolák fenntartási költségeire és a tanszemélyzet fizetésére. Ez azt jelenti, hogy a magyar tanárok azonos időben kaphják kézhez fizetésüket a román tanárokkal. Ugyancsak elintéződik annak a 3000 tanítónak a helyzete is, akiket eddig a MNSZ helyi szervezetei fizettek, mert őket is besorozták a költségvetés tételei közé.

Még vannak más elintézetlen kérdések is. Egyesek közülök súlyosabbak, mint a tanügyi kérdések, mások viszont enyhébbek. Sokat közülök már elintéztünk, egyesek a közeljövőben intéződnék el, mások hosszabb időt igényelnek. De ezekről is, azokat is elintézzük, mert a román és magyar demokrácia egyaránt kívánja az igaz tartós békét és az egymásra uszított két nép között a végleges megbékülést.

Vida Zoltán

FANCSALI JÁNOS

uridivat szabóság

Brassó, Strada Regele Carol 14.

Telefon 27-47.

Rossz az órája?

kérse fel bizalommal

Gáspár Andor

órás műhely

Sepsiszentgyörgy

Csiki utca 10. sz.

Garancia mellett végzi a javításokat.

MILYEN LESZ AZ ÚJ BRASSÓ?

Husunkba vágó városépítési terv, melynek létezéséről a lakosság vajmi keveset tud — Hogyan változik meg a város arculata az új terv tükrében?

(Brassó) A történelmi idők sodrába került Brassó, a második vérvízatar elmúlása után, úgy áll, akár a csapzott tollu madár. A magáraeszmélés pillanataiban ugyanazok a megoldásra váró kérdések merednek eléje, mint az első világháború után.

Az utolsó negyedszázad rohamos emelkedést jelentett a város életében. Az ipar és kereskedelem nagyarányú fellendülésével a lakosság száma majdnem háromszorozódott. A betelepülő emberek házak és lakások kellenek. Nem holnapra, vagy holnaputánra, hanem azonnal. A szükség a bevándorlókat a környező szántóföldekre parancsolta, ahol utakat, telkeket jelöltek ki számukra, azt mondván nekik:

— Ide építhettek, de nem szavatoljuk, hogy villanyotok is lesz. Vízre csak öt év múlva számíthattok. A csatornázást csak tíz év utánra „igérhetjük” és boldogok lehettek, ha gyerekeiknek valamikor megérke, hogy kövezett utcákon mehetnek haza.

És az egyszerű emberek nem riadva vissza száz akadálytól, a dolgozók öntudatával és makacs kitartásával megteremtették az új városi telepüket. Sebtemben nőttünk, de növekedésünk inkább kínóvásokhoz hasonlított. Ilyenformán a mai Brassó azzal a kamaszszal vehető egybe, akinek lába túl nőtt a nadrágzárán, karja kilóg kabátja ujjából, mellénye pedig szorít.

A mindennapi élet kérdéseket vetett fel, amelyeknek megválaszolására Brassó nem készült fel. Hiányzott az egységes és előrelátó városrendezési terv, amely a fejlődésnek irányt szabhatott volna.

A kamaszkorba jutott városnak egy bukaresti építész, Duiliu Marcu szabott új öltözetet. Az új köntös — legalább is papíron — az imént lezajlott háború beköszöntésével készült el. Az új városrendezési tervet annakidején a tanácskabinet közszemlére tették ki, miniszteri rendelkezéssel hatályba léptették és ahhoz alkalmazkodóan új építési szabályrendeletet adtak ki. Brassó polgársága körében mindez nem sok port vert fel. A lakosság magyarajku része pedig — nem lévén akkor sajtója — alig szerezhetett a dolgokról tudomást. Noha olyan intézkedésekről volt szó, amelyek mintegy 15 ezer ingatlan tulajdonos pusztába és vérebe vágta.

A brassói polgár meglepetése

És ma, amikor a mitem sejtő polgár házhelyére hajlékot akar emelni, vagy épületére új emeletet húzni, rájön, hogy telke már nem házhely, hanem leendő piactér. Épületét nem magasíthatja az ég felé, hanem tíz méterrel hátrább kell rúkolnia. Hiába vett egy szép kertet, hogy oda valamikor családi otthonát építsen, az új szabályzat szerint ötször akkora rétet kellett volna megvásárolnia, hogy azt a város megengedhesse. Az egyszerű polgár csupa nehézségekbe botlik, amelyek építési kedvét menten lelohasztják.

Nagyon sok bombakárosult is úgy járt, hogy félig, vagy teljesen szétrombolt házat a városrendezési terv következtében nem építheti újjá a régi helyen. Ugyanezen oknál fogva a nagyállomás környékén levő elpusztult gyártelepek és raktárházak csak akkor elevenedhetnek újjá poraikból, ha más-hová költöznek.

Az eladódó fonák helyzetek javát a város szabályozási tervének kései megszületése teremtetette. A múltós ma olyan utvonalekat és telekfelosztásokat érint, amelyeket egy-két évtizede maga a város rajzolt ki. Sok polgár néhány éven belül már másodízben ütközik bele teljesen jóhiszeműen a felsőbb rendezésbe.

A városépítő megkíméli a Belvárost

Ha most már közelebből szemügyre vesszük az új városrendezési tervet, örömmel állapíthatjuk meg, hogy ez nagyjában érintetlenül hagyja a régi Brassó magját, a Belvárost. Utcák és terek megmaradnak a maguk évszázados görbe-görbe alakjukban. A városépítő csak itt-ott alkalmazott kisebb módosításokat.

A Fekete-utcnál teljesen megszünteti a Felső Villa- és a Könyök-utcat. Levágással kiszélesíti a Lópiacot, a Sütő-utcat és a Szent János-utca kolostor-utcai betorkolását. Kibővíti a Róza-teret és a Hentes-utcat, átjáró létesítésével pedig minden oldalról megközelíthetővé teszi a Hirschert városi árucarnok többszázéves épületét.

A hegyek felé húzódó Bolgárszegben a városrendező már szabadabban csapongott. A régi keskeny sikátorok és utcák-

Új utcák — Óbrassóban

Óbrassó városrészben, különösen a Bertalanánál több kisebb utcát teljesen megszüntet, másokat átalakít. A Hosszú-utca nagyjából változatlan marad, de mellékutcai, így Román Templom-, Kereszt-, Iskola-, Malom-, Forrás-, Lövész- és Mezei-utcák kiszélesülnek.

A közel két és fél kilométeres Hosszú utca vetélytársat kap a Sétátéről kiinduló és vele párhuzamosan megnyitandó új utcában, amely a Forrás-utcaig szalad. Eme út hossza mintegy másfél kilométer.

Bolonya sorsa

A Bolonya két fővonala, a Vasút- és Kut-utca nagyjából változatlanul marad. A Mester-utca városi oldalát megszüntetik és középtájról új utcát vezetnek a kis-sétátérhez. Az új utca a mai magyar evangélikus temetőt vágná át. A kiszélesítő Kert-utcat új utca nyitásával bekapcsolják a Gyár-utba. Az új utcába nyílnak az itteni két zsákutca is. A Vasút-utca és az Uszoda-utca találkozásánál levő hatalmas épület és telektől helyére a városrendező határozottan rajzolt, amelyet új utcák nyitásával a Gromesch-utcan keresztül összekötött a Gácmajarral.

A szabályozási terv szerint Bolonyában is több kisebb utca teljesen megszüntet. Ilyenek például a Deresty-ut mellékutcai közül a Körös, Maros, Ölt és Szamos-utak. Ezzel szemben több új utcát nyitnak. Így a Maiorescu-utcat egy könyökkel átvezetik a laktanya területére és be-

kák közül egy csomót teljesen megszüntet, másokat átvág vagy kiszélesít. A Királyhegy felé a kocsi- és járható széles utaknak hatalmas hálózatát tervezte meg. A Porond-utcat és teret nagyjából változatlanul hagyja, de helyenkint kiszélesíti a Katalin, Rékus és Ráma-utkákat. Az Alsó- és Felső Fővény-utca, valamint a Dupla-Iniste kiszélesítésük révén már nagyarányú műtéten esnek át.

A Huet-utcat kiszélesítik és a város felé meghosszabbítják egészen a Román Templom-utcaig. A Közép- és Hátsó-utak között is az előbbiekkal párhuzamosan új utat nyitnak a Kereszt-utcától a Hősök-soráig. Az új utcák létesítésével az Óbrassó összefüggő mély telkei megszűnnek és többszáz házhely létesül.

A Gyár-ut és a Hátsó-utca helyenkénti megszüntetésével a Hosszú-utca mellett a két utvonalt biztosítják a Bertalan felől a város belseje felé irányuló forgalmat.

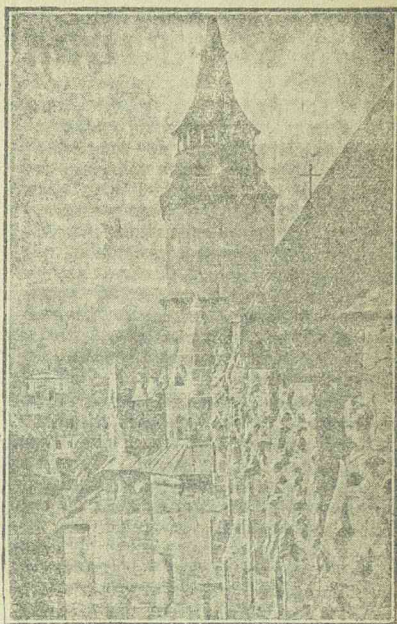
kapcsolják a Romana-utca. A Roth-utcat összekötik a Türkösi Ferenc-utcával, a Szeles-utcat a Sincal-utcával.

Ezenkívül egész sor új utcát terveztek a mai Schiel-gyár, Cementgyár, Kőolajfinomító, Kénsavgyár, a Kocsis fűrészgár és a régi fűtőházak és rendező pályaudvar helyén. A nagyállomás épülete elé a szomszédos ingatlanok kisajátításával hatalmas teret irányoztak elő. Jellemző, hogy ez méreteivel majdnem még egyszer akkora lenne, mint a brassói Főter.

Városrendezés a magasból

A városépítési terv természetesen hatalmas munka, amelynek részleteibe egy újságíró szűk keretei között nem merülhetünk. Amikor a terv készült, még csak könyvszűke a fegyvereket, míg a háború utána robbant ki.

A Brassót ért nagyarányú légtáma-

dások végigsöpörték egész városnegyedeken és sok tekintetben a rendezési tervet is kétségessé tették. A nagyállomás épülete majdnem teljesen eltűntek a föld színéről.

Igy a rendező-pályaudvar áthelyezésével egyidejűleg komolyan szó van ma a személypályaudvar más helyen való felállításáról. Az állomással együtt mennének a vasutvonalak is, amelyek mai közelségükkel nagy mértékben zavarták a lakónegyedek kifejlődését.

A részletmegoldásokon kívül, amelyekkel az új városrendezés adós maradt, már csak az előlított helyzet miatt is, e terv újabb átdolgozásra szorult.

Jó-e Duiliu Marcu tanár városépítési terve? — Vethetnek fel sokan a kérdést. A feleletet magyarul így adhatjuk meg: nem jó. A terv csak hosszú évtizedek leteltével lenne megvalósítható, súlyos békebeli milliárdoknak az árán, anélkül azonban, hogy Brassó életbevágóan fontos kérdéseit megoldaná.

HALÁSZ KÁLMÁN

„Mindent elkövetünk, hogy békében és barátságban éljünk a magyarokkal“

— mondják az új szellemben tevékenykedő csendőrség vezetői

(Brassó) A hatalmas, tiszta udvar végén levő csendőrszarnyparancsnokság épületének homlokzatáról messze világít a feliratos tábla: „A nép csendőrsége a nép szolgálatában áll.“

Szorongó érzésünket nehezen győzzük le. Tulságos mélyen gyökerezett be közudatunkba úgy, ahogy az valóbankor régen volt: a csendőrszurny, csendőrerőszakság, csendőrvisszaélés. Az elmúlt rendszerek ennyomó világából élünk el mindenki emlékeztetében a csendőrség szerepe.

Ilyen gondolatokba merülve haladunk az épület felé, mikor a hátunk mögött megszólal valaki:

— Aranyeső. Ugyebár így mondják magyarul? — majd hozzáteszi: Ennek most minden cseppje aranyat ér...

Magas villogószemű csendőrfőhadnagy. Szép szál fiú, amilyen csak Erdély bércei között terem. Szorongó érzésünk egy szempillantás alatt eltűnik. A szízló eső vékony fonalai közül a homlokzaton levő feliratos tábla már szinte világít.

Laktanya helyett — otthon

Az épület folyosóján újabb meglepetés várt. A falon képek, jelszavas feliratok, és — falujtság. Izléses rajzok, színes cikkek a csendőrök életéből. Egyik cikk a román és magyar nép megbékélésének szükségességét fejtegeti. Megnézzük az aláírást. Bizony nem kisebb ur írta, mint egy csendőrmester.

Az emeleten hatalmas, színes kép ölik a szemünkbe. Egy román és egy magyar földműves. Alatt amagyarul: együtt ugyanazon a földön. Ezt a falragaszt másutt is láttuk. De a csendőrség épületé-

ben még nem. Egy nagy asztalon bekötött hírlapok, a másikon sok könyv. Egy csendőr válogat a könyvek között. Mikor megtalálta a neki valót, egy füzetbe beírja a nevét, a könyv címét és az időt, amikor kivette. A főhadnagynak fordulva még megkérdezi, hogy vajon jó könyvet választott-e.

Közben megérkezett Butic százados, akit nemrég neveztek ki az áthelyezett Mierlescu alezredes helyébe a brassói csendőrszarnyparancsnokság élére. Marian főhadnaggyal együtt sorra számolnak be eddigi munkájuk eredményéről. Ahogy beszélnek, egyre erősödik bennünk a meggyőződés, hogy ezek az emberek testestől-feltestől demokraták, akik minden akadályon át megvalósítják, amit akarnak.

Szigoru tisztogatási munka

Butic százados elmondja, hogy a vegyes lakosságu falvakban még nem szűnt meg teljesen a nemzetiségi surlódások. Bodolán néhány reakciós elem most is igyekezik a nemzetiségi gyűlöletet táplálni. A dolgok mélyére nézve minden esetben kiderült, hogy az ilyen ellenségeskedés mögött rendszerint anyagi természetű ügy rejlik, amit egyesek igyekeznek gyűlöletpolitikájuk céljaira felhasználni.

Hosszu, türelmes, kitartó munkára van szükség, amíg ezeket a gyökereket szinte észrevétlenül leemészlik.

A meggyőződés egyébként erőlyes tisztogatási munka folyik a csendőrség körében. Volt sok olyan őrsparancsnok, aki látszólag beilleszkedett az új rendbe, de később kiderült róla, hogy a reakciót támogatja. Olyan is volt, aki elfelejtette, hogy most már nem a régi baszkodás ideje van. Az ilyen elemeket kemény kézzel és

azonnal eltávolítják a csendőrség kötelékéből.

— A csendőrök között folytatott felvilágosító munka eredményes — mondja Marian főhadnagy — hiszen valamennyien a nép gyermekei és gyorsan megértik, mit jelent a nép szolgálatában állni. Megváltoztak a falusi őrök is. Falragaszkok, demokratikus jelszavak, jó könyvek, falujtság teszik otthonossá a csendőrségek helyiségeit.

Elismeréssel nyilatkozott Marian főhadnagy a Magyar Népi Szövetség embereiről is, akikkel sokszor a legkényesebbnek látszó ügyeket sikerült elsimítani. Mint mondták, a csendőrség ma már csak a közrend és biztonság pártatlan őre, aki gondosan ügyel arra, hogy a sovinizmus, amely a múltban annyi vizálynak volt az okozója, ne üthesse fel a fejét. Se egyik, se másik részről. Nem szavakkal, hangzatos felhívásokkal akarják megnyerni a népokszenzívét, hanem tettekkel. Románét, magyarét egyaránt. A nép pedig hamarosan rá fog jönni, hogy a csendőr ma már nem ellensége a népnek, hanem barátja.

Új szellem!

Megtudtuk, hogy a hadseregben is uralkodni kezd az új szellem. A laktanyákban a magyar fiú nem érzi többé másodrendűnek magát. Bennünket külön megkérték, hogy miután a fiatal korosztály bevonult, rendszeresen küldjünk Népi Egységet a laktanyákba. Most nemcsak, hogy nem tilos a laktanyákba újságot bevinni, de egyenesen kíváncsok. Tudomásunkra jutott, hogy különösen északerdélyből igen sok magyar ifjú készül a katonaság elől Magyarországra szökni.

— Higyük el, nem érdemes, — mondták Marian főhadnagy — hiszen nálunk inkább otthon fogják magukat érezni. Egy föld szülőitől vagyunk és mi mindent elkövetünk, hogy békében és barátságban éljünk a magyarokkal.

TIBOLDI BÉLA

ÁLLJUNK MEG EGY SZÓRA

A ZÖLDSEGESKERT. A koratavasz még zöldtelen, de reményteljes időszakban, is egyike a legidősebb élményeknek. Tavaly nyáron ilyen remek zöldseges kert szomszédságában látogattunk meg Brassó környékén egy falusi narkői gyermekotthont. A háttér gyümölcsfáinak lombárnyékában párhuzamosan húzódott egymás mellett, a két ragyogó látványú kert — a vig gyermekkert és az üdezőld veteményeskert. A csudatavasz napfényben csak úgy tündöklött abban a brassókörnyéki faluban az emberi gondosság e két szépséges alkotása.

Megnéztünk apróra mindent a gyermekotthonban. És helyesnek, jónak is találtunk mindent. Ugy ahogyan volt, amint azt az otthon vezetői gondos kitervezték és megvalósították. A gyermekek arcának napégette zománca alatt azonban ott bujkált a háborús évek sápadtsága. Egy pillantás azonban a szomszédban nyújtózó buja zöld veteményeskertre meggyújtotta. Szerencse, hogy ezek az enge emberpalánták legalább itt élnek, fahom, a táplálkozás legelőszécsesebb lehetőségei között — gondoltuk.

— Bizony jó lenne ezeknek a szegény gyermekeknek egy kis jó zöldség, saláta, meggy — s hátha ott fel a gyermekgondozónak egyik térdéhez simuló leányka fejét simogatva. — Csak ne lenne olyan méregdrága a zöldség azon a brassói piacon — tette hozzá lemondóan.

Egy ökölcspárra mintha összerőtt volna az egész tündöklő kép előttünk. A valóság sötétlen odalokodott a falusi gyermekkert és hozzáfürt elénk — lélekünk közé. Aztán megtudtuk a való helyzetet. Tévedés azt hinni, hogy fahom olyan sok a zöldség és vetemény. Igaz, természetek, de a szükséglethez képest nagyon keveset. Amí van, azt a város felszívia a legsötétebb áraknak, a falunak pedig koppan a szemé tőle. Csak úgy lopva húzogathat ki a veteményeságyból egy-egy murek-szálat a gyermekek, amint hogy gyümölcs-höz is inkább tolvajokkal járhatnak. Ugy zölden, amikor még nem annyira éberék az őrző szemek...

Most bontogatja a tavasz a maga lehetőségeit az ember számára. A zöldsegeskertek ágyásai most kerülnek megmunkálás alá. Ebben a fűszegény világban zöldseghomival sok mindent lehet pótolni.

Gazdasszonyaink falvakon-városok sok egyéb gondjuk közt fordítsanak idén jóval több figyelmet veteményes kertjükre. Minden találatnyi rávaló földet használnak fel. El sem képzelhető, mi minden függ ettől ma: Több egészség, több erő, több életkedv, több munkakészség. Kevesebb elégedetlenség és jóval kevesebb betegség, orvos és gyógyszerköltség! Minderre bizonyágképpen csak ennyit: Zöldség és gyümölcs-termesztő vidékeken sokkal hosszabb életűek, egészségesebbek, az emberek. És kevesebb a bűnözők száma, mert az emberekben több a munkakészség. De több a munkalehetőség is, mert a vidékeken a nagyobb munkaközpont mellett több terv születik és több életrevaló kezdeményezés.

Mennyire elkélné nálunk is a több zöldseges és gyümölcsöskert.

A SZÉGYENPAD. Ietűnt idők a mumusának újból használatba állítását tervezik egyik községünkben az öregek. Az indoklás — nem lehet binni a fiatalokkal. Lerészegednek, botrányokat csapnak, verekednek. Meg kell már félemlíteni őket.

Sok mindent ráháritanak ma a háborúra. Ezt is. Fiatalok is, öregek is. Egyiküknek sincs igazuk. Nincs igazuk, mert ha volt is rontó hatással a háború sok mindenre, arra való az ember, hogy azokat ellensúlyozza és kiküszöbölje. Legkevesebb lehet felelősséget háritani a háborúra.

Felelősek mi vagyunk, öregek, fiatalok egyaránt, hogy ha bármilyen rossz hatással volt is a háború, azt ellensúlyozó, nevelő munkával nem igyekszünk gyökerében kiirtani. Felelősek elsősorban a fiatalok a mai időkhez oly méltatlan duhajkodásaiért. De felelősek az öregek is, hogy eddig engedték fajulni a dolgokat. Tudhatták ok az első világháborút követő időkben,

Ne szépítsük a dolgot!...

Az alábbi cikk részleteket közöl Tildy Zoltánnak, Magyarország köztársasági elnökének egy budapesti lapban megjelent írásából. A cikk visszapillantás a Magyarországi felszabadítás előtti éltelt esztendőkre. A szerző világos történelmi ítélőképességgel, józan gondolkodással és a magyar nép igazi felemelkedésének szempontiából gyakorol súlyos bírálót a Horthy-korszakról, mely végül is szinte végpusztulásba vitte a magyarságot. A legnagyobb magyar közéleti hívatalt betöltő politikus szájából elhangzó hiteles ígék bizonyára józanítólag hatnak majd nálunk is azokra, akik annyi keserű tanácsot, annyi szörnyű csalódás után még ma sem tudnak egy hamisan romantikus történelmi szemlélet ábrándjaitól szabadulni.

A huszonöt éves Horthy-rendszer politikailag Németországhoz kötötte Magyarországot. Minden ellensúly nélkül érvényesült a német gazdasági befolyás. Gyarmata lettünk Hitler birodalmának és a magyar uralkodó osztály nem látta ennek elkerülhetetlen következményeit. Vagy ha látta: áruló volt.

A sajtó 1919 nagy fordulata után kísérletet tett a nyílt beszédre. Somogyi és Bacsó ezért halt meg s az újságokra repressziónak nevezhető.

Nagyitban így foglalkoztam össze a magyar helyzetképet az elmúlt huszonöt esztendőről: politikai terror, szellemi elnyomás és teljes gazdasági kiszolgáltatottság a németeknek. Bűnös, fehetetlen, tudatlan vagy áruló vezetők az ország élén. Áruló tömegek a hadseregben. Rossz hivatalnokai. Ezellen külpolitikailag. S a melyben embertelen nyomorúságban, páriáson meglevő, de a valóságban mit sem érő jogokkal, félrevezetett, úrainak kénve-kedvére kiszolgáltatott magyar milliók. A nép. Hosszu ideig „nem volt érett a titkos választójogra”. Igérték neki földet, de nem kaptott. Politikai szervezkedését gátolták. Aki öntudatosabban kiállt a jogai mellett, annak puskával és börtönnel puhították a gerincét. Érdekvédelmi szervezkedési szabadságot nem kaptak.

pot. Végül a zsidók ellen uszították, hogy velük szemben effe ki lefojtott szenvedélyeit.

Urak és szegények között íjesztő mély szakadék tátongott. Egyik oldalon állt a nagybirtok, az ipari és pénzügyi vagyon s a tehetségtelen tábornokok: a díszmagyaros Magyarország. A szakadék másik oldalán a meg nem értett és soha meg nem hallgatott nép.

Urak és szegények katasztrófára ífeli szerencsétlen országa voltunk, mikor vak és bűnös uraink háborúba vitték a Szovjetszövetség és szövetségesei ellen. Az összeomlást előre lehetett látni. Csak azt nem tudtuk, hogy milyen formában fog bekövetkezni. Nem mertük hinni, hogy egy vezető kasziban, amely minőség a maga katonai erőnyelével kitért és élel-nappal hazafias szölamokkal bolondította a nemzetet, nem lesz annyi erkölcsi erő, amennyi 1944 március 19-én a nemzet ellenállás elrendeléséhez szükséges lett volna.

Még nemünkkel is meglepett, hogy Horthy Miklós dédelgetett tisztjei milyen könnyű lélekkel árulták el miukat 1944 október 15-én és mily könnyedén esküdtek fel egy félbolondra, aki felajánlkozott Hitlernek. Hogy az akkor még kérekezhető Maradék-Magyarországot névvel Budapestiével, városaival és falvaival, gyáraival, készleteivel, vasúti parkiával, hidai-ival és kincseivel végőhídra viszi. Ne széntsük a dolgot. Ehhez nyújtottak segítőkezet az árulók, akik az októberi fegyverszüneti kísérletet meghusították. Erről nem feledkezhettünk meg, mikor ítéletet mondunk felettük.

Ennek a szétesett, kifosztott, kivézt, sokszorosra elárult Magyarországnak hozta meg a győzelmes Vörös Hadsereg a felszabadulást. Ezzel az országgal volt történelmi nagylelkű a Szovjetszövetség s annak nagy vezére: Sztálin, akiről huszonöt esztendőre jót nem mondtak, jót sem nem engedtek ennek az országnak urai.

Előterben a Székelyföld iparosításának és villanyosításának kérdése Ki kell használni a kínálkozó vízierőket

(Sensiszentgyörgyi.) Európában a Székelyföldhöz hasonló adottságokat már régen kihasználták volna. Hatalmas gyárak füstölgének, erőművek zugása hallatna bele a levegőbe és boldog, kacagó emberek laknának itt. Ehelyett ez a föld mint a mesék elátkozott „Csipkerózsikája” aludt és egy évszázad elröplését áig érezte meg.

A világháború előtt is kétségbeesetten kevés szem fordult feléje szeretettel. Az alkotó mamka zaja itt nem hangzott fel, csak a képviselő választások idején jöttek le az urak és a népet ellenzékiekedő magatartása miatt azzal büntették, hogy figyelmük kívül hagyták megoldásra váró gazdasági kérdéseit.

Aki például a gyönyörű fekvésű, de amál elhanyagoltabb Kovászna felé szokott utazni, figyelhet, hogy Barátos Körről tavasszal és nyáron Háromszék legtermékenyebb részéből nagy területeket önt el valamelyik makrancos patak. Vagy ott van például Székelyudvarhely, ahol még ma sincsen vízvezeték. A városnak egy-két íhatóvízi forrása van, az ivóvíz többi részét kőkörökben szállítják a Szejké-forrástól.

Csak Sensiszentgyörgyön, Marosvásárhelyen és Udvarhely egyes községeiben van vízvezeték.

Villanyáramot a sötét falvakba!

Összeszorul az ember szíve, ha mostanában végig megy a koromsötét falvakon. Azt lehetne hinni, hogy a székelyfalvakban valami rettenetes istencsanas folytán már nincsen élet „Guzaivosha” már nem iárnak az asszonyok, leányok, legények. Ebből természetesen nemcsak erkölcsi, hanem ientős anyagi károk is származnak, mert ha most is téttenségre szorul a falvak népe, a jövőben sok sok ezer méter háziszóttessal lesz kevesebb.

Pedig a székely falvak villanyvilágítással való ellátása egyáltalán nem tartozik a lehetetlen feladatok közé. A gyors folyók és hegyipatakok országában élünk. A vízierők egyenesen felkínálják magukat.

Volt is egy próbálkozás, amely komoly elgondolásnak látszott. Balázs Ernő mérnök 1918-ban tervet készített Háromszék-megye villanyosításáról. Szerinte ha az Ott vizet a mikóifalusi Mikó-kasélynál kezdődőleg hét méter széles csatornába kényszerítették és Szotyornál 42 méteres gátat építettek, az esésből származó vízierő elegendő lenne egész Háromszék-megye villanyvilágítással való ellátására. A falvak érthető lelkesedéssel fogadták a tervet, örömmel fizették be a kivitelhez szükséges járulékokat, a villamhúzatok számára mindenféle oszlopokat állítottak fel, de a végén botrányos visszaélés lett csak az egészből.

A székely falvak újabb negvedszázados álomba sülydedtek vissza. Most a Székelyföld iparosításának megszervezését is ismételtelen felszínre dobta a Népi Egység. Hozzájárulások, cikkek, szakemberek megnyilatkozásai láttak napvilágot. A sok elgondolás és megnyilatkozás után végre tették szeretnénk látni. Ujra és újra nem szűnünk meg kijelenteni, hogy iparosítani kell a Székelyföldet. Sürgősen meg kell szervezni a székelyföldi vízhívatalt, mert annak a Székelyföldön bőven akad tennivalója. Komoly terveket és megkomolyabb kivitelezést kérünk, mert ezzel a Székelyföld árutalata megváltozik és végre a székelység megélt megálmódott százados lépését előre.

Erdélyi költők

DSIDA IENŐ

Nagycsütörtök

Nem volt csatlakozás. Hat óra késés jeleztek és a fullatag sötétben hat órát üldögéltem a kocsárdi váróteremben, nagycsütörtökön. Testem törött volt és nehéz a lelkem, mint ki sötétben titkos utnak indult, végzetes földön csillagok szavára, sors elől szölkve, mégis szembe sorssal s finom ideggel érzi messziről nyomán lopódzó ellenségeit. Az ablakon túl mozdonyok zörögtek, a sűrű füst, mint roppant denevérszárny, legyintett arcúl. Tompa borzalom fogott el, mely állati félelem. Körülnéztem: szerettem volna néhány szót váltani jó, meghiitt emberekkel, de nyirkos éj volt és hideg sötét volt. Péter aludt, János aludt, Jakab aludt, Máté aludt és mind aludtak... Kövér csöppek indultak homlokomról s végigsurogtak gyűrött arcmon.

KISS IENŐ

Idegenben

Ha otthon, ha idegenben, jó heverészni ósz csendben; szemem léggömbjelt eloldom, hadd szálljanak, tul sikon, dombon.

Nézelődöm, de eszem máshol — mire is gondolna, ki távol? Arra, mi közel áll szívéhez, arra, mit magának érez.

Ó mily fájd, ó milyen szép a messzeségben e község! A sok halk emlékek mi ér föl? — Szinte fáj fölkelni a rétről.

A rétről, melyet lám csak mostan, csak most veszek szemügyre jobban — de hát nincsen mit látni rajta, néhány virág, — utszéli fajta —

Leszakítok egyet, egy kéket, nézem mily gyöngéden csipkézti s magyarul ejtem a nevet ki: katáng-katáng — Vajon megérti?

mik a háború következményei. De milyen más lehetőségek vannak a multhoz képest ma a szervezeti élet rengeteg sok alkalma révén összejövetelekre, hasznos eszméltető, felvilágosító munkára férfiaknak, asszonyoknak, öregeknek és ifjaknak egyaránt. Elneke vajon ezekkel a drága alkalmakkal, kihasználják-e vajon ezeket a kiváló lehetőségeket kellőképp? Ahol okosan, jól kihasználják, nincs is baj. Ott van baj, ahol kevés tudomást vesznek ezektől. Ott ahol nincs

eleven, termékeny szervezeti élet, hanem ki-ki el magának és nem kér részt a közös építő munkából. Milyen példát láthatnak ezeken a helyeken a fiatalok? Van-e, ami fogékony szelleműket fölléltatja, nemes munkára, magatartásra, föllelkesítse? Valóban, jó lesz fölláltítani ilyen helyeken a szégyenpadot. De a duhaj fiatalok mellé fektessék rá a csak maguknak való, közömbös idősebbeket is!

NAGY MIHALY

ELEKES

könyvkereskedés

Brassó, Kolostor utca 25.

AZ ERDÉLYI MAGYARSÁG SORSKÉRDÉSEI

A nemzetiségi kérdés: a legfontosabb feladat

Irta: ERŐSS BALINT

A Magyar Népi Szövetség brassói határozatainak a tartalmi megfogalmazásokon kívül elvi jelentősége is van. A határozatokban foglalt kérések és kívánságok nem jelentenek csupán adatszerteljesítést, a tények összegezését, hanem — amint az a valóságok csoportosításánál rendszerint történni szokott — egyben túl is mutatnak önmagukon s olyan törvényszerű jelenségekre hívják fel a figyelmet, amelyek mellett másképp talán elhaladtunk volna.

A Magyar Népi Szövetség brassói határozatai ugyanis rámutatnak arra a komoly figyelmet érdemlő tényre, hogy Románia megoldásra váró kérdései között szinte az első helyet foglalja el a nemzeti egyenjogúság kérdése. Szinte azt lehetne mondani, hogy a korszerű demokrácia államát átalakuló ország valamennyi megoldására váró kérdésének általános színezője ez a feladat, amelyet megkerülni nem lehet és amelynek háttérként csak helytelen megoldások, vagy ami még rosszabb: félmegoldások juthatnak el.

Figyeljük csak meg, hogy például a földosztás hatalmas ügyét mindenütt a nemzetiségi kérdés változatai festik alá és ameddig a nemzetiségi kérdés megoldása nincs, addig a földkérdés megoldása is vitás marad. A szövetségi kérdésben sem indulhatunk el csupán elméleti úton, gazdasági elképzelésekkel, mert ez a valóságtól való rögtönös elszakadást jelent. Minden szövetségi ügyben figyelemmel kell tehát lennünk a nemzetiségi átnyalódásra is, mert ha nem, eltévedünk az utat. Az iparosság ügyében megint csak nem választhatjuk el egymástól a gazdasági és nemzetiségi vonatkozásokat anélkül, hogy ezzel a száraz elméleti keskeny hibájába ne esnénk. Nem is beszélünk a sajtó, vagy a színház, vagy a tanítás kérdéseiről, hiszen ezek annyira nyilvánvalóan igazolják állításunk helyességét, hogy még az is azonnal megérti, aki távolról sem foglalkozott ezekkel a dolgokkal.

Helyesen mondotta tehát Kurkó Győrfi a brassói népgyűlésen, hogy a demokrácia megvalósulása elválaszthatatlanul összefonódik a nemzeti egyenjogúság megvalósulásával. De ezen túlmenően azt is lehet mondani, — amint már előbb is céloztunk rá — hogy a korszerű demokrácia állam megvalósulása ugyanennek a kérdésnek a haladó demokrácia elvi alapján történő megoldásától is függ.

Ezért állíthatjuk nyugodt lélekkel, hogy a Maniu- és Brătianu-féle „történelmi” csoportosulások máris elvesztették a csatát. Ez a két politikai szövetség ugyanígy a nemzetiségi kérdés tekintetében történelmileg elavult, haladásellenes elveket és elméleteket vall. Az említett csoportosulások „kisebbségi-szakértői”, például egy dr. Pop Ionel, vagy egy dr. Boila Zacharias, vagy egy dr. Roman Valer, vagy a többiek kivétel nélkül „fensőbbes-gei” akarnak biztosítani az „uralkodó népelem” számára (akárcsak Hitler szeretett volna „fensőbbesgei” biztosítani az „uralkodó fajnak”), azután pedig zárt területekre óhajtja száműzni a magyarság tagjait (akárcsak Hitler és kitérő tanítványai zárták gettókba a zsidóságot). De a diadalmas szovjet hadsereg nem azért

harcolt Európa felszabadításán, hogy a győzelem nyomában ilyen fasizista dudva zöldséget ki az egyes országokban. Az ajándékba kapott felszabadulást Maniu és Brătianu párhívei nem használhatják fel arra, hogy port hintve a világ szemébe, gonosz cselekvésekkel ismét faji felsőbbrendűséget, ismét gettókat hirdessenek, vagy valósítsanak meg Európa bármelyik részén.

Azért mondjuk, hogy elvesztették a csatát, mert elméletük és gyakorlatuk haladásellenes. De ez még nem jelenti azt, hogy ezzel a kérdés megoldást is nyert. A haladásellenes erők mindenütt jelentkeznek, mindenütt érvényesíteni akarják sötét szándékaikat és a demokráciának még sok nehéz harcot kell megvívnia velük, amíg a tisztán felismert törvényt gyakorlatba is átültetheti.

Románia haladó demokráciájának ezért kell magát a lehető legkitünőbb felfegyvereznie ebben a küzdelemben. Kevésbé képes beszéd alakjában az azt jelenti, hogy a haladó demokrácia vezetőinek és harcosainak tisztában kell lenniük a nemzetiségi kérdés jelentőségével és minden ága-bogával. Nagy történelmi példákra hivatkozhatunk ebben a vonatkozásban. A haladó szellemiség legragyogóbb elméje: Lenin a maga egész mélységében felismerte annakidején a nemzetiségi kérdés jelentőségét. Lenin örökségének egyenes folytatója, a szovjet népek testvéri közösségének vezetője, Sztálin vezetőbarnagy pedig a nemzetiségi kérdés szaktudója.

Ezeket a példákat nem lehet figyelmen kívül hagyni akkor, amikor az elnyomás régi világának megszüntetésével az igazság és szabadság új országait akarjuk felépíteni. Nem elegendő az, ha elvi nyilatkozatokat teszünk ebben a kérdésben. A valóság egyebet kíván. A valóság azt követeli, hogy a miniszterek, osztályfőnökök, szakelődők és munkatársak legyenek tisztában minden kérdés nemzetiségi vonatkozásaival. És ne csak, hogy tisztában legyenek, hanem érezzék át a vonatkozások kellő feldolgozásának és megoldásának fontosságát is.

Ugyanígy fontos feladat az, hogy az ország demokrácia román közvéleménye tisztába jöjjön a nemzetiségi és elsősorban a magyarság kérdéseivel. A magyar sajtó minden alkalmat megragad arra, hogy a román kérdések tárgyalásával bepillantást engedjen olvasóinak a román sajtó törekvéseibe. Ugyanezt kérjük demokrácia román lapтарыinktól is magyar vonatkozásban. El kell jutnunk már végre ahhoz a ponthoz, amikor nemcsak a magyar újságírók tesznek tisztában a román élet vonatkozásaival, hanem román karsaikkal is éppen úgy fogják ismerni mind azt, ami a csiki famunkásnak, a háromszéki földművelőnek, vagy az udvarhelyi tejtermelőnek fáj.

Fontos feladat ez, elengedhetetlenül fontos! Mert a nemzetiségi kérdések megoldása nélkül semmiféle fogunk megoldani Délkelet-Európában. A helytelenül, történelem-ellenesen megválaszolt kérdések pedig csak pusztító bajok alakjában szoktak jelentkezni.

Küzdelem a „kisebbségi életérzés” ellen

Irta: KISS ANDRÁS

Oktalanság volna letagadni, hogy az erdélyi magyarság igen széles rétegeiben újra kialakulóban van az a hangulat, amelyet legáltalában „kisebbségi életérzés” néven lehetne megjelölni. Bármerre járunk, ahol magyarok laknak, mindenütt beleütközünk; alig vannak, akik teljesen ki tudják vonni magukat aköla vagy megfelelő erőfellyel küzdenének önmagukban ellene. Természetesen mindez ösörban vonatkozik a népes magyar tömbökkel rendelkező „északerdélyi” részre és sokkal kisebb mértékben jelentkezik a „délkerdélyi” szörványvidéken, amelyeknek magyarsága nem esett át olyan végletes történelmi élményeken.

Miben áll ez a „kisebbségi életérzés”, az erdélyi magyar tömegeknek ez a borongós hangulatokkal átszőtt riadalma? Mindenekelőtt abban az aggodalomban, hogy visszazuhan az 1940 év előtti állapotba, a látszatjogoknak keserű korszakába, amely a „demokráciát” a többségi elem javára és a magyarság rovására gyakorolta. Ez az aggodalom gyanakvóan fogad minden sérelmet vagy félsérelmet, borzongva rezdül meg minden érintésre, ami a magyarság meglevő jogállományát érinti. Menedékként valami fényes álomlásba menekül s mikor a napi gondok felébrednek, haragosan tiltakozik a megzavarás ellen.

Ebben a hangulatban persze minden sérelem kétszeresen fáj, minden bánatomb keserűsége éleszt. Legfőbb jellegzetessége azonban a gyanakvás a bizalmatlanság a kormányhatóságok irányában. Vajjon lehet-e himni a jószándékban és az őszinteségben, amit a román demokrácia hirdet? Hiszen semmi kézzelfogható biztosíték nincsen arra vonatkozólag, hogy az elhangzott szavakat tettek fogják nyomon követni, hisz sok ígért még mindig beváltatlan maradt. Szép szó a jogegyenlőség, de csak akkor van értéke, ha valóságosan is jelen van. A multbeli tapasztalatok viszont egyáltalában nem meggyőzőek. Mit adott Gyulafehérvár és hova fejlődött vissza a magyarság sorsa a történelmi fordulóponttól az új világháború küszöbéig!...

Kisebbségi életünk husz és néhány éve alatt számtalan magyarban vert gyökereit az a hit, hogy az uralkodó elem nyomása alatt előbb-utóbb összeroppan a különszakadt nemzettest, a jogokért vívott folytonos harc hiábavaló, mert az egyetlen fegyverekkel folyó küzdelemben csak az elnyomó győzhet. Az erdélyi magyarság lassu, de állandó gazdasági sorvadása, az iskoláztatási lehetőségek fokozatos megvonása, az államéletből való teljes kikapcsolás, az elmagyartalanítási törekvések táplálták azt a hitet, hogy ilyen körülmények között élet vagy halál kérdése a magyar nemzettesttel való egyesülés. Ennek a felfogásnak elméleti hírdetői is voltak, akik tudományos megalapozottsággal igyekeztek kimutatni a tétel helyességét.

Ez az érzés táplálta és duzzasztotta az irredenta szemléletet és tágitotta egyre áthidalhatatlanabbá a két együttélő nép között a szakadékot. Különösen, amikor a náci fajvédőszellem terjedni kezdett és Berlin megkezdte a kettős játékot a magyarokkal és románokkal, kezdett zúgni vérszőlő morajlással a történelmi vihar. A kiváltságos rétegek önkényuralma, az

Antonescu és Horthy-féle reakciós állam hatalmak zsarnoksága alól való felszabadulás lehetővé tette a demokratikus átalakulást, egyszerűen új helyzeti adottságokat jelentett. Többé nem a társadalom vízszintes tagozódása: a térképek néprajzi színezése hanem a függőleges rétegződés: a gazdasági csoportképződések játsszák a főszerepet. Dolgozó emberek között az életformát illetően sokkal kisebbek a különbségek, mint a különböző nyelvet beszélő nemzetiségek között. Különösen ha a táji jelleg és a gazdasági feltételek eleve is megszabják ezt az életformát. Eppen ezért a nemzeti sajátosságok megőrzése és fenntartása mellett is megvan a lehetőség annak a békének a megalkotására, amelyet régen a kölcsönös uralkodási szándékok bontottak meg.

A mai demokrácia kiindulópontja, hogy az egyazon államfőhatóság alatt élő Népet egyenlő jogok illetik meg bármilyen nemzetiségek egyedeiből is tevődik össze. A demokratikus eszmény lényege: jogegyenlőség és egyenlő fejlődési lehetőségek biztosítása mindenki számára, függetlenül attól hogy a társadalmi gépezet működésében milyen szerepet tölt be, jogegyenlőség és egyenlő fejlődési lehetősége mindeneknek, függetlenül attól, hogy mi az anyanyelve, vallása és nemzetisége. A Szovjetszövetség gyakorlati példát szolgáltat, hogy a nemzeti sajátosságok alkotta határok mennyire feloldódnak, ha a leigázási és elnyomatási szándék nincs jelen és a jogegyenlőség megdönthetetlen alapelv némesül.

Bár részben megmagyarázható az újra felbukkanó „kisebbségi életérzés”, mégis küzdeni kell ellene. Ez a küzdelem viszont nem választható el a reakció elleni harctól. Mert a reakció az, amely a multbeli adottságokat kiaknázva a demokráciát hátha támadja. A fasizista színezetű reakció az, amely bizalmatlanságot hirdet, hogy a sovinizmus hangulatát román és magyar oldalon egyaránt élessze és ébrentartassa. A demokrácia nem hiába vallja a reakció védelme alatt tovább működő fasizista maradványok felszámolásának a szükségességét. Tudja, hogy a két nép baráti közeledése csak akkor valósulhat meg, ha először megszűnik a bizalmatlanság. A két együttélő nép egyetértése viszont igenis megvalósítható, ha márol holnapra nem is várhatik teljessé. Mint Zilahy Lajos kitünően mondja: „A lelki fejlődésnek a történelemben nincsen éles fordulói. A lélek csak hajlik, de ha hajlítják, ez mindig fájdalommal és áldozattal jár. Ezt meg kell értenünk, amikor a nagy és távoli célokat hirdetjük. De nem hirdetni és nem dolgozni érte annyit volna, mint elárulni az emberiség és benne a mi kis népeink legnagyobb ügyét”.

A magyar-román megbékélés ügyét, a ma még jelenlévő sérelmeket, a jogegyenlőség kiteljesedését is ebből a szempontból kell vizsgálni. Nem szabad engedni, hogy uralkodjék rajtunk a „kisebbségi életérzés”. Gondoljunk arra, hogy a magyar és román demokrácia eszményei azonosok, mert mindkét demokrácia jogegyenlőséget akar.

A lélek hajlítása fájdalommal és áldozattal jár, de vállalkozunk ezt a fájdalmat és áldozatot.

Es ne engedjük elhatalmasodni a kisebbségi életérzést!

Figyelem!

Szórakozni akar?

Május 1-én nyílik meg a

„NÉPKERT”

(volt Tankó-kert Sepsiszentgyörgyön)

Kérem a helybeli és vidéki vendégeimet, hogy továbbra is pártfogoljanak. Esténként VAJSZA GYULA zenekara szórakoztatja a nagyérdemű közönséget.

Minden kedves vendégemnek és barátomnak boldog husvétii ünnepeket kívánok.

Pontos kiszolgálás.

További pártfogást kér: Gál Ferenc vendéglős.

Mérsékelt árak.

BIZTOSITSA ABLAKAIT BETÖRÉS ELLEN

„ESSLINGEN” FAREDÖNYÖKKEL

Gyártja:

„Obloane”

„Esslingen” redőnyüzem.
Brassó, Str. Dr. Vasile Lucaci 102.
Telefon 15-70.

Astra Mozgó Brassó

Április 21-től az év eseménye

CARMEN

Főszerepben: Viviane Romance
élete legnagyobb teljesítményeJÉNÁKV IGNÁC
SZABÓSÁGA

BRASSÓ

Sf. Petru 81. - Telefon 31-25

ALAPÍTÁSI ÉV 1931

„LEVANTE”

SZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT

BRASSÓ, STRADA ARMATEI ROȘII

TELEFON 36-08

ALAPITVA 1932

SZÁVA G.

temetkezési vállalat

Brassó, Weisz Mihály u. 14.

Telefon: 2558-2653.

Kellemes

husvéti ünnepeket

kíván

VÉGH M.

DIVATSZABÓSÁG

BRASSÓ, Kapu-utca 19.

Telefon 1162

Alapítási év 1899.

Alapítási év 1899.

Első Erdélyi

Cukorka és Csokoládégyár R. I.

Brașov, Strada Cuza-Vodă No. 3.

Telefon 15-60

Távirati cím: „Hessfabrica”

APRÓHIRDETÉSEK

FOGLALKOZÁS

Amerikai kutturó mestert keresek. Jelenleg Brassó, Bogdan Vodă utca 15 szám alatt.
5012-fAlkalmazunk kőműveseket építkezésekre, napi cca 8000-1400 Le-korossal. Ciment Titan S. A. Brassó, Calea Pătrășului 19.
5028-fKézi szobrászat készítésére (főképp kőművesek) állandó munkát alkalmasságok. Dávid, Brassó, Vár utca 32.
5037-fFűdőn penészes vagy villa használata vállalom, garancia mellett. Címeket a kiadóba kérek.
5054-fHangya (Kalács) Economat vezetést vállalom bárhol, tanult kérekező vagyok. Címeket a kiadóba kérek.
5056-fKeresek orvosi rendelésre jó fizetést egy minden nőt, ki (ami is tud). Jelenleg Brassó, Str. Marinescu 5.
5056-f

ADÁS - VÉTEL

Kifűző kőműves gyűjtemény. Részlet eladó árban megrendelhető. Visszatérő árban megrendelhető. Székely Gyula székelyvárosi telep, Dicső, jód. Bihor.
4744-aVasútvonal 6 db, ajtó, ablakok, asztalos ár anyag, betonvasak, egy fűzőkályha és bontódarabok eladók. Brassó, Csigahegy utca 8.
4844-aSzűcséget vessek, egy szűcs Cím a kiadóba.
4988-aTeljesen új Singer szűcsnő női varrógépet eladó, ugyanott egy férfi Singer gépet megvételre keresek. Brassó, Carmen Sylva 34.
4996-a

Mély gyermekkorai kifogástalan állapotban eladó. Deák Eda, Covasna, Háromszék vm. 5031-a

Holnap tírszek olvasók, amit ma hirdet.
4032-aEladó egy kőműves szűcsé- Székely Sándor Kőművesház, Gábor Aron utca 4.
5048-a

Keresek megvételre egy borsos vagy fűzőmotort 8-15 lóerőig, egy Monarch-féle darálót jó állapotban lévő kőművekkel, részletes leírást írmegjellel az alábbi címre Darvas István, Marcuss, Kőművesház, Jódul Trencsény, Háromszék vm. 5049-a

Szűcsing 315ay elsőrendű eladó. Megtekinthető. Brassó, Kereszt utca 19 szám alatt.
5051-aSürgősen eladó 2 darab Fordson traktor, kimondottan jó állapotban, akárcsak Péter Károly, Csiksered, Vár utca 10.
5070-aEladó mély gyermekkorai. Cím Seifert szabóság, Brassó, Hirsch utca 8.
5057-a

KERESKEDELEM - IPAR

Törött aranyat, ezüstöt legmagasabb árral áron vásárol. Ehrlich és Nagy, Brassó, Regele Carol 22.
4996-kEkszerért, törtaranyért ezüstért legmagasabb árral fizetnek. Ostrocska H. és Fiai Ekszerészek, Brassó, Buzsász 7.
4283-kRégi ruhákat, cipőket, fehérneműket, magam áron veszek. Hámos is megvétel. Hosszú, Brassó, telefon 29-69.
4831-kIparvállalat gyakorlati és jó bizonyítványokkal rendelkező gépkocsivezető keres. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők. „Autószerelő” jellegre.
5035-kPorcelán medvéket csappal, ugyanott / vagy egy H. P. 220 Voltos 1400 fordulatos motor megvételre keresek. Brassó, telefon: 15-97. 13-16 óra között.
5058-k

INGATLAN

Házak, telkek, eladását és vételét lelkülemreotesen köveszteti „Prompt” iroda, Brassó, Fővár 8.
4704-i

BERLET

Gyermekeknek háaspár keres 1-2 esobás lehetőleg komfortos lakást, Bertalan körzetben. 1-2 lépcső szetek. Metale, Brassó, Hosszú utca 188. telefon 1006.
5032-bFiatal háaspár keres 1-2 esobás konyha fürdőszobás lakást. Címeket a kiadóba kérek.
5043-bLakást Belvárosban vagy közelebbi utcában áronvétel. Teljes berendezéssel jó árat fizetek. Ajánlatokat Brassó, Kórház utca 1 szám hátsóudvarhoz kérem.
5055-b

VEGYES

Ferenczi Ottó mechanika szakt. érdeklődésben jelentkezik asonnal. Brassó, Str. Marinescu 5 szám alatt.
5065-vBetula kátrányolaj fertőtlenít, gyógyít. Emberek: sebet, abszcessus, vaskötet, hajhullást. Allatnál: száj- és körömfájást. Fáknaál: vértet, korhadást. Kapható gyógyszerárakban. Decsi Stózer lel. Fák metszési és kéregsebei bekenésére Betulazsarak dekagrammja ötszáz lel. Udvarhelymegyei főváros: Hosszú utca 1. gyógyszerárak, Székelyudvarhely.
4865-vA Brassó-apocai evang. egyházközség pályázatot hirdet a kántori állásra. Javaldalmazás 2 hold 591 □-öl birtok részlet és 252 □-öl kert használatra. A stólsár jövedelem és havi 30.000 lel készpénzfizetés. Pályázatok okleveles tanítók, akik 1946-47. iskolai évtől kezdve az apocai magyaryelvű állami iskolánál tanítanak is. Erdélyi 645k forduljanak felvilágosításért Lőrinci Ferenc főtanácsnokhoz arha és az egyházközség lelkészi hivatalához. As egyházközség elnöksége.
5073-v

Péter Dénes keresi felesége Nyilas Katalin, aki most jött Magyarországról. Kéri jelentkezését édesanyjánál, Mátyásfalván, Udvarhely vm. 5045-v

POZSÁR A. könyvesboltja

Brassó, Rózsater 2. Telefon 39-25

CZINK RÉSZV. TÁRS.

női selymek, szövetek, divatárak üzlete

BRASSÓ,

Str. Regele Carol 21 szám.

Telefon 14-36.

Sodronyágybetétet

készít és szállít

HETTMANN ANTAL

BRASSÓV

SZÁRAZ ÁGON HALLGATÓ AJAKKAL...

Irta: SZEMLER FERENC

I.

A kolozsvári „Világosság” április 1-ji jelzései számában Benedek Marcell, a ragyogó tollú író és irodalom-tudós a nagy világosság után feltámadó magyar irodalom hiányát fájlatja. Hiányolja különösen az erdélyi s még különösképpen a székesi irodalom új jelentőségének elmaradását. Jelen korszakunkat összehasonlítja a huszas évek ragyogó kivilágzásával s mártán megállapítja a kétségtelen hanyatlást, igyekszik megkeresni ennek okait is.

Szerinte a száraz ágon hallgató ajakkal való üdöztetésnek több oka van. Először is „a nagy háború után kis egyéni háborúk dúlnak „a pusztító létért, földért, kenyérért” s ennek eredménye persze „gyűlölködés, elvadás”. Amint Benedek Marcell oly kitűnő stílus-készséggel megfogalmazza: „szentelt fájdalom”, amelyet Eötvös a magyarság egyetlen kincsének nevezett, nagyon is szentségtelen egyéni dühöngésekbe törtelődött. Hol a közösségi érzés, amelyet a költő kifejezzen?

Ugy érzem, hogy itt már meg kell állanom, mert Benedek Marcell első pillantásra megkapó állításában nehéz elmentmondásokat érzek. Az az állítás, hogy a nagy háború gonosz kis egyéni marakadásokba törtelődött szét, nem annyira komunkra, mint inkább a szerzőre jellemző. Kétséglen, hogy egy ilyen eget-földet megrázó történelmi esemény kilendíti az embereket a megszokás és igen gyakran a törvény pályáiból, de ezeken a sok szemmel felvető apró hullámtarflásokon túl meg kell látni a fejlődés nagy áramát is. Aki ezt nem látja meg, annak aggodalma természetesen szétad a melékjelenségeken és „gyűlölködés, elvadás” láttott is, ahol talán csak nyersebben, keményebben nyilatkozik meg a máskor kendőzött, vagy egyenesen áruhában jelenkező íge.

En azt az állítást még kérdés alakjában sem merem leírni, hogy ma nincs közösségi érzés, amelyet a költő kifejezzen... Ha nem is tudok magunkat emberfölköti akarattal a pusztulásba rántó végzet-érzés fölé lendíteni, akkor is megmaradhatunk számunkra a nemzetünkért rettenetes tragédiának szegényeztette. Ez elég közösségi érzés volna bárki költő számára. De ez csakugyan nem elegendő. A „szentelt fájdalom” túl valami más is kell, ami lelőssítsen s élni érdekesnek tartsa fel az életet. A tömegek lelke mélyén van egy ilyen érzés. A szabadságnak, a felszabadulásnak, a jobb és igazabb élet kialakításának érzése. Ha valaki ma a költőtől közösségi érzést követel — és Benedek Marcell éppen ezt követeli — akkor azt kell megmutatnia, hogy ez a közösségi érzés megvan, csak éppen a költők nem érték el hozzá. Ami persze hiába, de nem a közösségi érzés hibája, hanem a miénk.

Persze az is kimutatható volna, hogy a szerző minden komoly jóindulata és készséges tárgyilagossága ellenére miért nem képes ezt a közösségi érzést felfedezni, de ez messzire vezetne. Megelégszem tehát csak annak megállapításával, hogy Benedek Marcell minden ízében meggyőződést ébresztő cikkének súlyos címeiért hibája az a magatartás, amely a múlt állítólagos erényeit a jelen állítólagos bűneivel veivén össze a jövőre vonatkozólag borúlító megállapításokat kénytelen levonni. Mert erre kénytelen.

En példaul megint nem merem határozottan azt állítani, hogy „erkölcsi értelemben még nagyobb a pusztulás”, mint a testi, tapintható világban. Ennek az állításnak magyarázata megint csak az a borúlítás, amely bizonyos társadalmi alakzatok átalakulása vagy megsemmisülése kapcsán az illető alakzat legjobb képviselőinek lelkében is feltámad s képtelenné teszi őket arra, hogy a nyugaton el-tűnő napsugarak mögött a másnapi napkeltét is ne érzékelték. Erkölcsl értelemben a pusztulás csak azok lelkében van meg, akik minden korban és minden társadalomban a megvilódzó, a megmerevülőthöz ragaszkodtak. Aki azonban a tör-

ténelmet nem az állandósult formák, hanem az alakuló és fejlődő áramlatok szem-szögéből nézi, az nem retten meg a változásra s nem érez erkölcsi pusztulást, ha valamely elvész s helyette valami új születik.

2.

Azt mondja továbbá Benedek Marcell, hogy a hallgatás másik oka az énekő madarak meggyérülése. „1920-ban még hiányoztak az írók” mondja, „ma — már hiányoznak”. Hát ebben van valami. „A fénykor nemzedékének egyrésze meghalt, ki természetes halállal, ki gyilkolatos gyilkosok kezétől. Más része vándorradárként új hazát keresett... Van ifjú nemzedék, de nem volt még alkalmuk, hogy

erejét megmutassa...” — mondja s ezzel mintegy elismer egy régi panaszt. Később azonban kiderül, hogy ezek a fiatalok talán még sincsenek, mert „amikor szükség van valahol íróra, költőre, fordítóra: lámpással is hiába keressük. Szervezetlenség, kényszerítés, vállalt kenyérkereset, tájékozatlanság a valódi szükségletek körül, napjaink jelszavak bódulata és még sok más körülmény teszi megtalálhatatlanná az írókat...”

Némi tartózkodással topogok e kérdés körül. Mert Benedek Marcell itt lényegében azt állítja, hogy az ugynevezett fénykor írói, vagyis a két háború között kivilágzott erdélyi irodalom képviselői léteztek,

de a helyükbe nem lépett senki, vagyis az „ifjú nemzedék” nem váltotta be a hozzája fűzött reményiséget, egyszóval tehetségtelen. Ilyen állítással nem illik vitakozni s a jelenben még létezők, legfeljebb a történelemre vagy irodalomtörténetre emelhetik fel bánatos szemüket, ami jelenvaló életükben persze kevés vigasztalás.

Nem is szállók vitába hát a cíkkel. Talán igaza van Benedek Marcellnek. Csúpan az az érdekes, hogy Benedek Marcell itt lényegében megismétli azt az állítást, amit egy előkelő folyóirat vezető köre hangoztatott jó sokáig különösen a transzilvánizmus második vitája kapcsán s ami a legfőbb érv volt amellett, hogy az „ifjú nemzedék” könyveit nem érdemes kiadni. Mondom, nem vitázom ezzel. De meg kell jegyezmem, hogy az „írókat, költőket és fordítókat” mégis csak meg lehet találni, ha olyan nagyon keressük őket. S ha körülnézünk, nem is olyan nagyon hasznavehetetlenek. De itt ismét elhallgatok, mert lehet, hogy csakugyan tehetségtelenek. Ezt a nagytekintetű bírálók jobban tudják nálam.

Sajnos, végtelenül igaza van Benedek Marcellnek, amikor az írói megnyilatkozás tárgyi feltételeinek hiányairól beszél. Nincs folyóirat, nincs kiadó, nincs semmi. Hová írjon hát az író? S itt meg kell mondanunk még egyet. Volt egy idő, amikor volt folyóirat is, kiadó is, pénz is, papír is. De mindebből az ugynevezett „ifjú nemzedék” egy részének alig jutott valami. Nemcsak arról panaszkodik ez az elvetélt nemzedék, hogy most nem juthat szóhoz. Nem jutott ez akkor sem szóhoz, amikor lehetett volna. A „fénykor” irodalompolitika azt hitte, hogy az erdélyi irodalom csupán egyetlen erecskén át csörgedezhetik át a magyar szellemiség nagy folyamába és ami nem talált bele ebbe az abapostós kipling-i irodalomba, azt egyszerűen nem volt hajlandó tudomásul venni. Vagy ha tudomásul is vette, nem volt hajlandó bőven létező kiadási lehetőségeit rájuk s pazarolni. Voltak írók és ma is vannak, akik hiába küzdöttek s könyvek nyilvánosságáért, holott tárgyi-lagos megítélés szerint nem voltak alábbvalók a közudomás fényében sütkérezők-nél. Aztán elhallgattak. Mert — amint Benedek Marcell oly helyesen mondja — nem volt alkalmuk, hogy erejüket megmutassák. Azért nehéző őket ma száraz ágon való dalolásra biztatni, mert amikor még az az ág nem volt száraz, egyesek mimerít megtehték, hogy azt a dalt — azt a tehet-ségtelent, azt a kornyikálót, azt a szokat-lant — belejűk fojták.

3.

Mindezek után pedig ugyebár azt lehet-ne hinni, hogy Benedek Marcell s hely-telen kiindulási pontokból, helytelen kö-vetkeztetésekre is jut. De nem így van. A tételek helytelenek, de az eredmény hely-es. Amiből persze az következik, hogy nem logikus levezetés folytán jött létre. De ez mit sem változtat a megállapítás igazságán.

Benedek Marcell ugyanis megállapítja, hogy középosztályunk alkalmatlan az iro-dalmi élet hordozására. Benedek Marcell azt mondja, hogy azért „mert szegény. Mi mást mondunk, de ez nem pontos. Csak a tény a fontos. S ugyancsak Bene-dek Marcell állapítja meg, hogy az iro-dalom életét a munkásság és a nép hatalmas megnyilatkozó művelődési törekvéseire kell telepíteni. S ezért azt ajánlja, hogy ad-dig is, amíg folyóiratok, könyvek jelen-heznek meg, „el kell menni egyesületek, szervezetek, városi és falusi estére s ott kell felolvasni, beszélni, tanítani, gyö-nyörködtetni.

Hát ez az! Ez a két tétel az igaz. Itt egyezem meg én is Benedek Marcellal s szeretném, ha mindnyájan megegyeznénk. Mert ebből a megegyezésből azt a re-ményt is lehet még meríteni, hogy bár tévegen s nem mindig helyes szempon-tok alkalmazásával, de valamennyien egy célra törek. Jelen esetben az igazi ma-gyar irodalom megszólaltatására. Erdély-ben is, másutt is, mindenütt, ahol magyar szó hangzik.

MÉLIUSZ JÓZSEF:

Erdélyi költők, Franco áldozatai és egy francia poéta

Hónapokkal ezelőtt, amikor halálra ítélték a spanyol fasiszták Alvarez és Zapirain szabadságharcosokat s ebből az alkalomból Eluard Paul a nagy francia poéta verset írt a kivégzettekhez, egy kolozsvári napilapban azt találtam írni, hogy követésre méltó példa ez és érthetetlen sok erdélyi költő meláhuja és hallgatása most, amikor a költőnek a demokrácia küzdőporondján a helye.

Egy fiatal kolozsvári költő azon melegében kioktatott, hogy ne bántsam az erdélyi költőket s ne tekerjem ki Eluard Paul jelentőségét, merthíszzen bánatos költő Eluard és semmikép sem harcos író. A cikkre azért nem válaszoltam, mert szerzője mindezekből oda lyukadt ki, hogy fogjam be a számat, hiszen én magam sem na-gyon vagyok forgalomban az irodalomban.

Az utóbbiakhoz érdekelte félként helytelen lett volna hozzászólnom, de Eluard harcos és forradalmas jelentőségéről az ellenállási mozgalomban — nem céllövőként, költőként, — öpp az egész európai sajtóban megjelent méltatások szótak beszéde-sen, — bár vallom a fasiszták ellen jó céllövőként küzdeni legalább olyan érdem, mint jó költőként helyt állni az emberi és nemzeti eszményekért.

Legutóbb aztán Zilahy Lajos idézte Eluard egyik legszebb versét. „A Szabadsághoz” címűt. Ennek a versnek fordítását régóta őrzöm, kívül az irodalom for-salman, csupán fiókomban, magamnak. Azért fiókomban, mert van a fordításnak egy szépséghibája: francia betűhöz még nem jutunk hozzá s engem a román átköltés bántószótt ellenállhatatlannal, hogy e gyönyörű szabadságvágyú sikolyt magyar sza-vakra hangoljam át.

Azóta Franco Spanyolországában megszaporodtak a gyilkosságok. Az egész világ demokráta népe a spanyol fasiszták ellen fordult s ha bizteletemelőt hara-gosom és bírádom azt is mondotta fölöttem gyakorolt szigorú bírálatában, hogy mi-közbe az erdélyi költőnek a messi Iheriához? most a szabadságvágyú hős spanyol antifasisztáknak akarok hódolni itt Erdélyben azzal, hogy lekötölöm az Eluard-vers fiókomban őrzött fordítását. És még egyszer elisméltém, amit multkoriban oly bot-ránykeltően már egyszer leírtam: vajha ilyen mély tüzessel és ilyen olthatatlan hit-tel szengenek ki tájunkon is a költők a szabadságba vetett hitet, mint a nagy francia poéta, Eluard, ezekben a sorokban:

Fűzetemre az iskolában
A katedrára és a fátra
Homokra és hóhüllásra
Irom neved

Minden elolvasott lapra
Minden fehér papirostra
Kőre vére és hamura
Irom neved

Aranyozott arcképekre
Harcosoknak fegyverére
Koronájára királynak
Irom neved

Dzsungelbe és pusztaságra
Fészekre deres levélre
Gyermekkorom viszhangjára
Irom neved

Az éjszakák esodájára
A nappalok kenyérére
Jegyben járó évszakokra
Irom neved

A madarak szárnyaira
Az árnyaknak bús malmára
A láthatár mezőire
Irom neved

Habjára a fellegeknek
A viharok párájába
Termékeny sűrű esőbe
Irom neved

A formák ragyogására
A színeknek harangjára
A testiek igazára
Irom neved

A felébredt ösvényekre
Szerteszórodott utakra
Széjjel omlott kövezetre
Irom neved

Küszöbőre az ajtómnak
Mindennapos tárgyaimra
A tűz áldott hullámára
Irom neved

Minden megfeszített huusra
A barátok homlokára
Bármely feléd nyuló kézre
Irom neved

Összeomlott fényezőroimra
És beomlott hegyeimre
Várakozsom falára
Irom neved

Vágy nélküli távollétre
Meztlen egyedüllétre
A halálnak lépőjére
Irom neved

A visszatért egészségre
A továltint rémületre
Az emlékek lépőjére
Irom neved

S egy szó egy szó erejével
Kezdem újból az életet
Születtem, hogy meplássalak
A neveden szólítsalak
SZABADSÁG

TAVASZI ŐRJÁRAT a népi erőktől feszülő gyergyói medencében

Akik megértették az új idők szavát és akik nem — Egy-két ember csodát tesz — Mi fáj a népnek?

[A N. E. alkalmi munkatársától. Madfalva rombadöntött állomásáról 3 órai késéssel indult el vonatunk. Heringek módjára összezúfolva szorongunk a kocsi-kocsi között. Ebből állandó veszekedésre alkalmas állapot származik. Amennyire a félig üveges ablakon és a zsúfoltság megengedi, szemlélődöm a csiki tájban. A felsőki vasúti hidak, állomások és gyárhozok túl a balánbányai havasok felhőborította csúcsai: a Nagyhagymás, Öcsém, Tarkó, Egyeskő, felelmetes, de elragadóan csodálatos alakjai merednek felém.]

Esteledett, mikor Gyergyószentmiklósa megérkezett vonatunk. A városban szintén a fentjelzett időben jártam utoljára. Így hirtelen nem sok változást mutat a város. A Magyar Népi Szövetség helyiségeit keresem fel, de már az iroda zárva volt.

Egy tanító példát mutat

Selyem Tamás tanítót találtam meg leg hamarabb. Aki meg akarja tudni, hogyan kell áldozatot vállalni a népe és a demokrácia szolgálatában, az ennek az embernek és a családjának életét kellene meg néznie. Harmincöt éves, 7 gyermekes apa és tanító. Ahogy a harc zaja elült Gyergyóban, állandóan a demokrácia szolgálatában áll, napi több órai elfoglaltsággal segít a szervezeteknél. Hogy nagyszámú családját eltarthassa, földet is vesz bérbe, sőt még másoknak is segít a kaszálás, kapálás idején. Mezei munka idején hajnalban kel fel és még iskolába kell menni tanítani, már ki is dolgozta magát. Tehetett tart, melynek takarmányát saját maga termeli feleségével. Hasonlóan a saját életünk legnagyobb részét is maguk termelik. Nem siránkozik, hogy a mai fizetésből hogyan lehet megélni, mert tisztában van a dolgokkal. Tudja azt is, hogy a testi munka semmit sem von le értékéből.

A szervezet irodájában találkoztam Kaszai Jánossal, a MNSZ gyergyószentmiklósi elnökevel. Beszámol a szervezet tevékenységéről, különösen a közművelődés terén történő előrehaladásról, melyet a többi szervezetekkel összhangban végeznek.

Vasárnap Tekerőpatakon vettem részt egy gyűlésen, melyen Csikmagosa nevű erdőszeres vitás ügyet tárgyaltak. Nagyon sok pere és kellemetlenség volt a községnek már emiatt az erdő miatt. 1926-ban Vasláb községnek juttatták kisajátítás útján. Ezt nem akarták a falu lakói megengedni és hosszú pereskedés származott belőle. Jött a bécsi döntés, ez újabb helyzetet teremtett. Most meg a demokratikus fel fogást akarják érvényre juttatni, ami újabb nehézségeket támaszt, mert bizony, mint mondan szokták: minden szentnek maga felé hajlik a keze. A vitás gyűlés után politikai beszéd következett. Itt rossz helyre jötte Maniu ügynöke, mert a falu népe saját bőrén ismerte meg még a múltból a reakciós elnyomást.

Este nagyon szépen megrendezett előadást láttam Bíró József igazgató-tanító irányításával. „A székely katona és a császár leánya” című ballada, szép néptánok, értékes szavaltatok és más műsor számok hangzottak el.

Benedek Lajos a MNSZ elnöke a nehézségekről beszél. Régi gazda, aki nagy szakértelemmel beszél. Hogy a községnek apaállata vannak, az is neki köszönhető, mert megakadályozta, hogy a fasizták elhurcolják azokat is.

Kilyénfalva, Gyergyó legkisebb községe mintegy 200 házból áll. Egyetlen szervezet a Magyar Népi Szövetség. Hiába is próbálkozik itt más. A demokrácia itt jó talajra talált. Panaszkodik a víz hiánya. A kutak mélysége 20 méternél kezdődik. A

télien több hétig nem volt víz a faluban, nagy távolságról hordták az állatoknak. Van a községben egy patak, de még nyáron is megtörténik, hogy a szentmiklósiak ráengedik a kaszálókra és a falu víz nélkül marad. Megnyugvással megyek ki a faluból, hogy Gyergyóújfaluban folytassam munkámat.

Minden új párnak egy gyümölcsfa

Bányász Lajos gazdaság, a MNSZ farsadhatatlan elnöke, sok mindenre világít rá, amit az idegen nem tudhat. Ő maga igazi példát mutat a helyes gazdálkodásra. Az első világháborúban rokkant lett, de így fogott neki az új életnek. Gazdasági iskolát végzett és nekifogott a zord gyergyói fensíkra a „csodaművelésnek”. Hogy munkáját tökéletesítse és akadálytalanul folytathassa, kiköltözött a falu szélére, ahol gyümölcsfa-iskolát létesített és gyönyörű méhészetet. Később angolanyul-tenyészetet. A Libán felé vezető úton, a hegy alatt, az 1-es számú utaszháznál a köves borókafenyő területen 830 méter tengerszint magasságban 2 holdas területen a legnemesebb gyümölcsöket termelte ki. A méhészete 1944 őszén 120 családból állott és évente 20 métermázsán felül is termelt mézet. Most mindössze 12 kaptárból áll és az is még gyenge. Bármennyire is tönleregette a háború a gazdaságát, mégis fiatalos hűvel és buzgalommal néz a jövőbe és szép terveket készít, amelyek hiszem, hogy meg is valósulnak. Igazi úttörő munkát végzett és végez, megtette, hogy abban az évben, amikor ő megmósított, minden abban az évben összekelt párnak egy pár gyümölcsfát ajándékozott.

Gyergyóújfaluban szépen épült házakat,

Gyergyóújfaluban nagyterjedésű és mintegy 800 házból álló község. Onnapp van. A közművelődési házban az ifjuság mulat. A mozhelyiségben az iparosok. És még három helyen van mulatózó. Még majdnem minden háznál van, akik szeretnek a háború miatt: de azért a falu mulat.

takaros udvarokat látok. A szépen öltözött, ragyogó fényesített csizmákban a lányok és legények templomba igyekeznek. Milyen jó érzés látni ezt a szép ifjúságot, csak a nevelés terén kell még előrehaladást elérni. Ezt azonban a falu értelmiségének kell elvégeznie. Talán ez is meg fog történni, ha az értelmiség megérti, hogy ha a demokrácia érdekében cselekszik, a népet is a szélességért cselekszik.

Újhatótól alig két kilométer Csomafalva. Nagyon kevés a termőhatár a népesség, nagy számához viszonyítva.

Gyergyócsomafalván Csata Jánossal, a MNSZ elnökével és Csala József titkárral állok szóba. A vezetőségi értekezleten meg kellett állapítanom, hogy a MNSZ ügye jó kezekben van és a népgyűlés is ezt igazolta. A falu népe zsúfolásig megtöltötte a község háza termét, sőt még be sem fért mindenki. Fő panaszkodik, hogy a fa ára nagyon alacsony. A kenyérlírányt is nagyon érzik.

Felös, hogy a föld vetésén maradt a tavasszal, mert meg kellett enniük a vetni való árpat. A múlt évi termésből nagyon sokat tönlereget a jégvihar, a gyergyói fensíkon. A gyapotra itt is nagy szükség volna, mint Csikban. De gyapot ide nem jutott.

Miért nem dolgozik az értelmiség?

Gyergyó-Alfalu 8000 lelket számláló község. Még emlékezhünk azokra a birókossági viharokra, melyek 1940 előtti időkben a községben dúltak. Elment a rengeteg fa és erdő, de egy közművelődési ház nem épült belőle, mint más községekben. De azért egyes régi vezetőknel van látszata.

A község 16 tanítója és tanítóje vajmi keveset tesz a MNSZ-ért és a demokráciáért. A gyenge fizetésre és „ki tudja mi lesz”-re hivatkoznak. Távolmaradásuk nagyon meglepszik, különösen az ifjuságon. A falu más értelmiségével sem állnak különben. Az előjáróság sem tanúsít nagy megértést a MNSZ iránt. Különösen Tózsér Béla segédjegyző nem tud megbékelni a demokratikus rendszerrel és nagyon sokszor adott a nyilvánosság előtt is ilyen érzelmének kifejezést. „Változás”-ban reménykedik... Az iparosok nagy része is távol tartja magát a munkától. Pedig máris érzik az összefogás hiányát. Az adóvégrehajtók már szedik össze az adótárgyakat, mivel olyan magas adót vetettek ki, amit nem bírnak megfizetni. Összefogás helyett kitelepülési vágyat ültetnek el az emberek lelkebe. Itt nagyon komoly és szívós munkára van szükség, hogy ez az állapot megszűnjék.

Gyergyóremetén is voltak zavarok, de

most minden jel arra mutat, hogy rendbe kezd jönni az élet. Az ifjuság szépen dolgozik és most van a népnevelés kibontakozása folyamatban. Kiemelkedő példaként Szabó József albiró és a MNSZ pénztárosának tevékeny munkája. Panaszkodik az, hogy a gyergyószentmiklósi hivatalokban nem beszélnek magyarul, ami segíteni kell.

Gyergyó-Ditrőn a demokratikus fejlődés szépen halad. Hisz érthető is, mert Gál Imre régi madoszista a vezető, aki nincs ugyan megelégedve, mint ahogy helyes is egy ilyen öreg harcosnál. Fel-sőhajt, mikor régi harcostársai jönnek szóba, akik a háború poklában maradtak. Többen meg a szász vidékre telepedtek ki. Kukorica és kenyérnek való nagyon sok helyen hiányzik. Állandóan utban vannak más megyékbe, hogy valamennyire enyhítsék a hiányt. A közbirtokosság fűrészfűzémét még a múlt nyáron teljesen rendbeszedték, csak a szíjak hiányzanak. Hatalmas kulturális és hozzártató épületek építése maradt felbe a háború miatt, s ha nem sikerül rövidesen folytatni, akkor pusztulásba megy az egész.

Az ifjúsággal bajok vannak. Hushagyatkor bálozás közben összeverekedtek, mire Antal Adolt tanár közbelépett, hogy szétválassza és ő lett az áldozat, mert több szurással alig maradt életben.

A télnek már vége van

Gyergyószárhégy. A hegyoldalon a le-rencendiek záródja büszkélkedik, alatta a Lázár grófok kastélyának romjai ágas-kodnak az égre, mintha ma sem akarnának engedni az időnek. A fűt mellett már az új idők szellemét hirdető közművelődési ház ékeskedik. Nem tuzok, ha azt mondom, hogy egész Csikmegyének a legszebb ilyenfajta épülete. 1929-ben építette a közbirtokosság az összbirtokosok erdőszeresedéséből.

A nép maga megérti a Magyar Népi Szövetség fontosságát és szükségességét, csak az értelmiséggel van némi baj. Mert még a felekezeti és állami tanítók közt is ellentét áll fenn, ami miatt az egységes közművelődési élet nem tudott kifejlődni. De remény van a dolgok rendbejövételére. Már megbeszélés folyt le a MNSZ vezetősége, Ambrus József plébános, a fele-

kezeti és állami tanítók között az összedolgozás érdekében.

Különbös panaszkodik még, hogy a csendörök nem szívlelik a magyar beszédet, és úgy gondolják, hogy még ma is lehet ebben a szellemben szolgálni a hazát és huzni a demokratikus kormányzattól a fizetést. Ezen a téren bizony sok javítani való van.

Tíz napja, hogy Gyergyóba érkeztem. Ahogy Szárhégyről gyalogolok Szentmiklós felé, a gyönyörű tavaszi nap karomra kényszeríti a nagykabátot. Boldogan fűdik felkém a napfényben. A sánccolban rohanó hőlé árpokodóan zakatol és hirdeti a tél halálát. En is örömmel gondolok a munkámra, melyet ezen utammal végeztem és nagyon boldog lennék, ha annak nyomán új tavasz fakadna ránk, székelyekre is. BAKAY DOMOKOS

Hogy a végén...

Minden reggel korán kelő,
Jóbarátom kőzzel szellő,
Kössünk egyszer egyezséget,
Cserejünk mi mesterséget!
Legyél te helyettem diák,
Legyen tiéd ez a világ,
Én legyek csak barangoló,
Sohol soha meg nem nyugvó.

Orkán szeretnék én lenni,
Hogy tudjam jól felborzolni,
Azt a nyugalmas világot,
Ahol minden igazságot,
Olyan könnyen kiforgatnak,
Hazugságban megfojtanak,
Hogy a végén kőd lesz minden,
Itt a földön a fenn az égen.

Bíró Csaba.

Rendes tanszéket kapott az idegsebészet a bukaresti egyetemen

(Brassó) A bukaresti orvostudományi egyetemen az alig néhány évtizedes múltú visszatekintő idegsebészetnek nem volt eddig rendes tanszéke. Amerika és Európa legnevesebb orvosi egyetemein is csak az utóbbi évtizedekben állították fel ezt a tanszéket. Ahol ez megtörtént, nyomban rendkívüli fejlődésnek indult a korszerű sebészetnek ez a rendkívüli nagy jelentőségű ága. A bukaresti egyetemen az idegsebészet előadója, Bagdasar dr., jelenleg a Croza-kormány egészségügy-minisztere volt, aki Amerikába annakidején azért ment ki, hogy Cushing tanár, a világ leghíresebb idegsebésze mellett tökéletesítse tudományát. A bukaresti orvosi egyetemen elérkezettnek látták az idejét most annak, hogy az idegsebészet rendes tanszéket kapjon, az orvosi karon. A Hivatalos Lap 72. száma közli a közoktatásiügyi minisztérium legfelsőbb oktatási igazgatóságának jelentését, amelyben a kiküldött szakértő bizottság egyhangúlag Bagdasar dr-t ajánlotta a bukaresti egyetemen ujonnan létesített idegsebészeti tanszékére.

A bukaresti időtábla

1945. július 4-én hozott döntése értelmében Dávid János marosvásárhelyi gyógyszerésznő állat felhalad

**DÁVID
OXIGÉN
BORAX**

valódi orvokrem összehajlított egyedül az

**ODOL
LABORATORIUM**

gyárthatja és az orvokrem vörös címkéje a követendő védjegyi visele.

As utazásitól való óvakodás érdekében felhívjuk a fogyasztó közönség figyelmét, hogy minden egyes használati utasításon Dávid János felirata alárása szerepel.

Előfizetési díj egy 4500 lej
Postacímünk: Népi Egység, Brassó, P. Enescu 2.

Kisebb nagyobb
házak-felkek
a város különböző pontjain, jutányosan eladó
„LANDAU”-nál
Brasov, Strada General Moșoiu 25,
Telefon 17-23

A kívándorló

Az első cikk egy budapesti demonstráció lap vezető helyén jelent meg pár héttel ezelőtt. Szerzőjét különleges magyarországi vonatkozások késztették megírására, de olvasása közben hamarosan rádöbbenünk, hogy a cikk — mutatis mutandis — ránk is vonatkozik. Egyébként is a cikkben van valami, ami olvasásra késztet és amit úgy hívnak, hogy tehetség és egyéniség. Ezért közülük olyan szívesen.

Tegnap elbocsáztam egy ismerősemtől: „Hagyja Magyarországot, mert — mint mondja — „ezen a földön nem lehet élni”, a kikötőt a Járda, a Wesselenyi-utca és a Kör-ut sarkán. Egykedvűen intettem neki, hadd menjen. Aki úgy érzi, hogy idejei nem bírák, minék tartóztatassuk az ágyat? Fel is ut, le is ut, a világ elég nagy, körülbelül 149 millió négyzetkilométernyi, ebből kikeresheti magának a megfelelő négyzetmétert, amit sajátjának mond. Aki úgy érzi, hogy üldözik, gyűlölik, helyéről kiszorítják, nem tehet mást, mint válassza: harc és adieu között.

Eszünk ágában sincs egy vidéki tanító szentimentalizmusával idézni a szatirizmus „itt élned, halnod kell” sort. Minék emlegetjük a „harait”, a „sorost”, a „félőket”, ugys nyomban eszünkbe jut, amit Goethe, a legnagyobb ember mondott: „A patriotizmus tökéletes az emberiséget”. A távoznak a maga szempontjából igaz van s a kormányzatnak meg kellene szerveznie a kívándorlást, hogy akik odakint téglaszabnak tudják a világot, csak kövesek lesznek, félmeiket, himmel varrot reményeiket.

De a maradónak is igaza van, mivel eszébe tartja, hogy bárholva indul, emberek közé jut s ahol emberek laknak, ott hajók is vannak. Lehet, hogy a hegység, messziről nézve, szívünket szagattatja, ködös, lilás-szürke szépségével, de ha rajta járunk, a kövek fölsebzik lábunkat, a szakadékok szédülettel és halállal fenyegetnek. Aki féllekedik egy ilyen kívándorlása üdvöztető voltában, az leszámolt magában a kajandok ingerlő csábításaival s azt vallja, hogy nincs boldogság sem Jamajcában, sem Hondurasban, sem Vas megyében, sem Baranyában. Csak a tapasztalatlanok remélik, hogy egyszer megfoghatják a boldogság tündérének gyengéd csukóját.

Aki tudatosan, töprengve ezen, ittmarad Magyarországon, hol tolvajok, csalók, aluszékonyság, korlátoltak, önzők laknak, tehát: emberek, azért nem veszi le székelye tetejétől az utazóbőröndöket és nem hajtogatja össze legjobb ruháit, mert nincs bőröndje és nincs jó ruhája. És még másért is marad. Az egyik azért, mert holnapra megígérte a szomszédának, hogy elkészíti neki a sarkait. A másik azért, mert még nem fejezte be regényét, pedig az előleget már el is költötte s mit fog szólni a kiadója! A harmadik azért, mert azt mondja itt annyi a dolog, hogy meg kell dögölni tőle s káromkodva, de kitűnően folytatja munkáját.

Amikor utánaéztam távozó barátomnak, ki göggel hordozza bizonyos és kissé ápolatlan haját, az volt a benyomásom róla, hogy rossz, nyugtalan a vére, ezért hagyta abba a bölcsészeti egyetemet, irakozott a mérnökre és közben még a Zenekadémiát is látogatta. Egy-két nap mulva ut pályába fog: felcsap vándornak, meglátjuk, mennyire viszi? Végül kiderül, hogy öt év múlva visszajön és a Rákóczi-uton szatocsüzletet nyit. De akkor se lesz jobb itten, nálunk, idehaza. Magyarországon igen rossz helyen van. A világ utasai közt nekünk az útközön jutott hely. Az ördögbe is, ez a hely nem éppen veszélytelen, de innen az ég tájait felé kitűnően el lehet látni, csak azt mi még nem tudjuk kellően megbecsülni.

Szabó István

Gáspár Andor
otthon és precízén vállal

Órajavitásokat

Sepsiszentgyörgy, Malinovezki Marsal u.
10. (volt Csiki utca).

Aranyművesmunkákat is vállalok.

A CSERESZNYE

Irta: SIPOS BELLA

még éretlen volt egy kicsit, rubintos színnel, mint a friss vércseppek. Ilon megkötött egy szemet. Fanyarnak találta. Összeszefogta a zacskó száját és becsusztatta kopott táskájába.

Anyas erdei utra tértek. A délutáni fény halványzöld homályt örvé játszalozott a szürkétörzsi ták közt.

Örülök, hogy együtt lehetünk, — kezdte a fiú. — Már nagyon régen vágytam erre. Hónapok óta figyelem bent a gyárban. Olyan ott a leicetien gépek közt, fehér köpenyében, mint egy szép, fiatal rabszolga. Alányosor megláttam komoly, merev arccal a gép fölé hajolva, feltámadt bennem a vágy, hogy kiszabadítsam.

A lány titakozó mozdulatot tett és azt akarta mondani, hogy megszökt a munkát. De nem beszélhetett, mert a fiú tovább folytatta.

— Nem, ne titakozz! Maga más, mint a többiek odabent. A „többiek odabent” alatt a munkásnőket értette, akikkel Ilon együtt dolgozott, és hangjában egy kis megvetés volt érezhető. — Mielőtt a meggyetenne kerültem, festő akartam lenni. Letettem róla. De ha valaki megfogja a szemem, még mindig kísért bennem. Ma, mielőtt elindultam otthonról, erős kísértést éreztem, hogy vádat-fizetést és krétát hozzak magammal.

A lány mély boldogsággal hallgatta ezeket a szavakat, melyek, mintha kiemeltek volna megszokott világából. Néha lopva a fiú felé pillantott és olyankor megjegyezték a végtelen elragadtatástól, amit a sima, fekete haj és a finom arcél látása keltett benne.

Az utat nem is figyelték. Mentek hegynek föl, völgynek le. Fenyőkkel sűrű benőtt katlanba értek, ahol patak futott keresztül. A köveken bukdácsoló vízcseken keskeny palló vezetett át. Itt meg kellett fogni Ilon kezét. Csupa alkalom és díszlet minden a szerelemhez. Majd ismét hegynek kapaszkodtak. A fák zöldjét kopár fehér sziklák tarkították. Az út végül is egy klatóhoz vezetett.

Sohajta tűttek le egy esőverte rozoga padra. Pillantásuk a kék párba burkolt hegyeken, a selymes dombhajlatokon és a messzeségen átragyogó városon kalandozott. Előttük, lent a hegyoldalban keses nyaralók piros fedete villant. Gazdag emberek házaik nyáron idemenekülnek az izzó városból.

A fiú rá akart gyújtani, de hiába kutatta végig zsebeit, nem találta az öngyújtót. Ilon játékos kedvvel incselkedett vele: — Nézzé csak! Ott lent, a völgyben annak a háznak tüstöl a kéménye, gyújtson rá!

A fiúnak kivillantak a fogai, nevetve nézte az ég felé szivárgó kékes füstszalagot. — Nem rossz ötlet! De óriásnak kellene lennem, hogy elérjem, s én sajnos, csak ember vagyok.

— Sajnos? Miért sajnos? Hát szeretne óriás lenni?

— De mennyire! S látva a lány figye-

mes arcát, beszélni kezdett. Beszélt, beszélt, véget érni nem akaró áradással, a terveiről és vágyairól. Mohó és áthévtelt szavaiból kitűnt, hogy gazdag szeretne lenni, hatalmas. Megismerni és megvenni mindent, ami szép és izgalgó az életben.

— Látott már tengert?

— Csak a moziban.

— Az semmi. Halvány árnyéka csak az igaznak. De persze mindehhez pénz kell, nagyon sok pénz és azt nem olyan könnyű megszerezni. Külön adottság kell hozzá, mint a művészethez.

— De hiszen maga gazdag! — mondta Ilon.

A fiú elnézően mosolygott. — Dehogyan. Csak a maga szemében. Apának van egy közepesen menő ügyvédi irodája meg egy háza. Ennyi az egész. — Most gondolt rá először, hogy mekkora különbség van közté és a lány között s hogy a mellette ülő kedves fiatal teremtes mégis csak egy rabszolga, aki ott él valahol a gyárkémények erdejében meg-húzó szürke és piszkos munkástelepek egyiken, s akinek egészen együgyű foglalkozásai vannak a gazdagságról. Szánalommal vegyes vágyódást érzett és magához huzta a fiatal lány tartózkodóan szíves, kellemesen telt felsőtestét.

Ilon az első csók izgalma mellett is érezte a fiú „ur” mivoltát, ami a finom dohány kesernyős és hajjázéknak férfisan fanyar illatából terjedt össze. A további csókok közt tartott szünetekben pedig mandulaformájú kék szemekének elragadtató pillantással simogatta a finom selyeminget és jölszabott szürke kabátot.

Visszafelé nagyon csendesen mentek. A fiú boldog beteltséggel, a lány meg beleszédült az „ur” izu szerelembe. A villamoson szorosan és hallgatagon ültek egymás mellett.

Az egyik megállónál őszáru, elegánsan öltözött asszony és egy karsu fiatal nő jöttek be a kocsi. A fiú azonnal felugrott, tisztelő bizalmassággal köszöntötte őket és felkínálta a helyét. Az idősebbet méltóságos asszonyomnak, a fiatal, szép szöke lányt Liának szólította és megpróbált úgy viselkedni, mintha semmi köze nem lenne többé a felérnihez, és nagyon is egyszerűnek látszó leányhoz.

De bármennyire óvatosan és nagy meggyökéssel tette is, Ilon néhány perc múlva mégis észrevette. Poros, fekete füzőcipőjét behurta a pad alá és rövidre vágott körmü kezét igyekezett maga mellé rejtetni. Halális zavartan volt s úgy érezte, mintha fojtogatná valaki.

Ez a pártítás akkor vált meg nyilvánvalóbbá, amikor jött a jegykezelő és a jegykezelő kérte. A fiatal mérmók valóság-gal belesápadt a tétovázó izgalomba, hogy megváltassa-e a jegyet Ilonnak vagy sem. Végül is úgy döntött, hogy, miután eddig mellőzte a leányt, nem hívhatja fel rá a nők figyelmét. Ilon remegő kézzel kitorászott kopott táskájából. Kivetit egy pénzdarabot és megváltotta a jegyét. Közben olyan ügyetlenül fordította a táskát, hogy a szétnyitott zacskóból, mint piros vércseppek, szépen egymásután gurulni kezdtek a cseresznyék.

— Tessék vigyázni! — figyelmeztette a jegykezelő.

Az asszony és leánya a belvárosban szálltak le. A fiú egy kicsit később.

— Jó ismerőseink — mondta zavartan és elhallgatta, hogy ez volt az a lány, akit apja neki szánt feleségül és akivel mindaz a csillogó terv és vágy elérhető, amiről Ilonnak beszélt. Aztán köszönt és otthagya a lányt.

A villamos lassan elhagyta a várost. Nyomorúságos, alacsony házak között, ástó gyárkapuk mellett zakatolt. Az utasok is nagyon megrázkáltak. Kopott, fáradt emberek tűttek már csak benne. Valón bámultak a levegőbe vagy fejüket a tenyerükbe hajtották.

Ilonnak eszébe jutott, hogy a találkozó miatt elmulasztotta kiváltani a gyártillet-ből a heti zsiradagot. Pedig anyja a lak-kére költötte. Tegnap elfogyott az utolsó csepp is. Jaj, mivel is főzött ma vacsorát? Nyugtalanító gondjai ráncokba gyűltek a homlokán, a vállá előre esett. Olyan volt már, mint a többiek, akik nap-nap után, összekulcsolt kézzel és töprengő arc-cal utaznak a végállomás felé.

KÓNYA JÓZSEF

mészáros- és hentesáru-üzem

Strada Hirscher 1.
Telefon 1901.

Alapítási év 1931.

Brassó.
Strada Lungă 87.
Telefon 1902.

Archbörének

DRESS

Nappali krém
Éjszakai krém
Tulzsíros krém

AHOL SZÁRNYRAKAP A MAGYAR IFJUSÁG

Vége a háborúnak — Újra megkezdődik a vitorlázórepülés

(Brassó.) Néhány lelkes ifjú a minap találkoztak egymásnak a Magyar Népi Szövetség brassói székházában. A szobából, ahol „ülészeket”, hangfoszlányok szűrődtek ki: Repülés... technikai tudás... kedvező szél...

Aki ebben a pillanatban elfeledt az ajtó előtt, joggal tehetette fel a kérdést: miről beszélnek az ifjak ilyen lelkesedve és mi hozhatta ennyire lázba őket?

A rejtélyt hamarosan sikerült megoldani. Egybegyűlt fiatalok (leány is volt közöttük) a vitorlázó repülés megteremtéséről beszélgettek. Demokratikus alapon!

Persze, kissé különösen hangzik a vitorlázó repülőgéppel kapcsolatban a demokráciáról beszélni... Az első percben szinte azt hitték az emberek, hogy a demokrácia fogalmát már tulságosan kisaájtják és olyan esetekben is alkalmazkák, ahol nincs annak helye.

Holott — mint a jövő vitorlázó repülőgéppel foglalkozó ifjak ottosan kifejtették — a múltban főleg a hitlerista Né-

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

metországban lendítették fel halálban mértékben a testedzésnek ezt az ágát. Természetesen mindezt jól megfontolt szándékkal tették... A cél az volt, hogy minél jobb repülőket neveljenek az akkori háborújuk számára. Meg kellett kedveltetni az ifjúsággal a repülést, hogy később otthon érezze magát a halálmadarakon és

Parasztok hej!...

Meddig lézünk mi még „paraszti”?
Mikor lépünk bár egy araszt?
hogyha fel nem, bár csak félre,
mikor indulunk el végre?
Parasztok! hej! Bukci népek,
ös-nyomorban, cifrák, szépek,
lombtalan fa, gyökért vert tönk,
ébredj, nagy idők lépte döng.
Ébredj! ne várd, hogy más keltsen
s közben aludva felejtessen.
Kinek fáj a te fájásod?
ki hallja a kiáltásod?
Megcsodálják a pártadat,
harisnyádát, bő gatyádát,
de ősz fejed ki csodálja?
ha az ajtó előtt állva
kezed reszket a kilincsen
s egy érzed, hogy senki sincsen.
Nyelved kiindók a szóval,
az ural népek valóval;
alkor veled ki törődik?
szavadat ki is röhögik,
s a harisnyád bünelképpen
tünik az urak szemében.
Ne higgy, ne higgy senki másnak,
mert öcskő árkok ásnak
s töltést raknak szemed elé,
hogy te ne lásd ki félel.
Lombod ha nő: visszametszik,
ugy ahogy az nekik tetszik.
Rajtat dicsérik a szépet,
pedig ők festik a képet
s aztán elhittetik véled,
hogy szép a paraszti élet...

De hogy ha szép, miért nem élük?
Próbálják meg, ha dicsérik.

Dús barázdák sulyos népe,
halold, recseg a mult képe.
Vászon, festék, ropog egve,
lángja lobog fel az égbe.
Vászna te voltál a képek:
Eftartója, jónak, szépnek;
de a cifra festék alatt
nem láthatod csak a falat.
Penész rágott, pókok martak,
látni sohasem akartak.
— Igaz te sem járál abba,
hogy beletekints a Napba...
Vártad, hogy más nézzen érted,
te csak adtad, te csak mártad
kenyeredet, véred gyöngyét,
s tudtad a földet göröngyét.
Ébredj paraszti modorú paraszti!
körülötted ég a haraszt,
lángol a sok avutt évar
s a szél ujeszméket kever.
Mozdul meg nagy, lomha állat,
rázd meg földrengést vállad,
próbálj nézni; csodát láthatasz,
lépi elébe, híz te is járhatasz.
Ébredj, ne várd, hogy más keltsen,
s közben aludva felejtessen.
Kinek fáj a te fájásod?
Ki hallja a sóhajtasod?

Herváth István

most, hogy a nehézbombázók eltűntek, remény van arra, hogy valamennyi nemzet béketermelésében helyet kap a szép karcsú vitorlázó repülőgép is.

Nálunk ezt az alig fejlődésnek induló foglalkozást sulyosan visszafogták a háború. A volt cserkészrepülők és a sportrepülők egyesületének gépállománya jóval a felére zuhant. Különösen nagy visszaesés mutatkozik Erdélyben, ahol a vitorlázó-repülők egyesülete agyszólván teljesen gépek nélkül maradt. Így természetesen a legtöbb helyen nem kezdték meg a gyakorlati oktatást. A gépek pótlása anyagihiány miatt egyelőre szinte lehetetlennek látszik. A lelkes repülők azonban bizakodnak, hogy az újfájpítés során ennek is ejön az ideje.

A tökéletes szabadság világa

E művészi foglalkozásnak kifejlesztése elsősorban attól függ, hogy mennyire tudják eddigi repülőik népszerűsíteni azt. Mert ifjúságunk, a leányoktól nem is beszélve, eleinte idegenkedéssel viseltetett a repüléssel szemben. Ennek az idegenkedésnek az az oka, hogy a repülésnek nálunk alig van irodalma és a repülés kapcsolatos elképzelések kizárólag újságcikkekben alapulnak, amelyek természetesen leginkább repülőbalesetekről, vagy általában a repüléssel járó veszélyekről számolnak be. A szülők a legtöbb esetben ellenzik, hogy gyermekeik ennek a „veszélyes” időtöltésnek hódoljanak. Ezeket a hibás elképzeléseket el kell oszlatni és megismertetni azokat az örömeket és testet-leket megerősítő jóérzést, amelyet a vitorlázórepülés nyújt.

A vitorlázórepülő, ha géppel a levegőbe lendül, egy új világot ismer meg. Olyan országba jut, amelynek nincs határa. A repülőgép szárnyain a magasba emelkedve, a végtelen levegőtengerben az igazi életet és a legfölkétesebb szabadságot találja fel. Aki pedig ezt megismerte, a földre visszatérve, nem lehet más, mint igazi demokrata harcos, a szabadság megbecsülője.

Ezzel, s ehhez hasonló dolgokról beszélt minap a néhány összegyűlt ifjú. A vitorlázó repülés lelkes rajongói, akik Brassóban a magyar ifjúság körében is megakarkják honosítani ezt a testnevelési ágat, tudják, hogy nehéz munka vár rájuk, különösen ami az anyagiakat illeti. Jelenleg még egyetlen gép sincs a birtokukban. De azért feltétlenül bíznak a sikerben, mert tudják azt, hogyha az embernek sikerült a levegőt meghódítania, hogyne sikerülne nekik is egy-két gép megszerzése. Ha nem másként, hát maguk csinálják.

Érdeklődéssel várjuk az eredményt és sok szerencsét kívánunk munkájukhoz!

VINCZE JÓZSEF

A szerkesztő üzeni:

M. Lajos Baróti „Világszabadság” és „Nárcisz” című költeményeinek könyved rimelése némi verselési készségről tanuszkodik. Egy 16 vershez azonban nem elegendő csak a rimelés, hanem sok minden egyéb kell hozzá. Olvassa nagy költőink, Petőfi, Ady, József Attila verseit és akkor önmaga is rá fog jönni erre. Miklósfalvi József Brassó. Hozzáik juttatott két verse közül a „Munkára fel!” című munkásinduló a szebb és jobban megírt vers. Az „Önnapi üzenet!” itt-ott még döcög egy kicsit s így közlésre nem alkalmas. Munkásindulóját érdemes lenne megzenésíteni és valamelyik dalárdának átadni. Egy versszakát mi is közöljük:

„Munkára fel! Ez a jelszó,
Lengjen nagybúzsán a zászló!
Kívívtuk a szabadságot,
Megvéddjük az igazságot,
S arcunknak verejtékével,
Két kezünknek erejével
Felépítjük mi most újból,
Szép hazánkat romjaiból!”

Kelemen István esperes-lelkész, Felsőrákos. Mihály Mária jövő-fel székely asszony versében mi nem érezük az őstehetséget. Bár a beküldött vers tagadhatatlan verselési készségre vall, nincs meg benne az igazi népi tehetség áttit ereje és úgy tárgyvalasztásában, mint régies verselési módjában inkább csak utánoz. Csákány Andrásné Kézdivásárhely. Már két levele jutott el hozzánk, melyekből a fiaért aggódó anyja kétségbeesése szól. Bár úgy gondol-

juk, hogy „Válasz egy székely asszonynak” című cikkünkben a felvetett kérdésekre kimerítő választ adtunk, mégis megnyugtatóra közöljük, hogy a Szovjetszövetségben nem tesznek különbséget foglalkozás és foglalkozás között. A foglalkozás hazaszeretése, amely a tél hidegei miatt szűnelt, most újból megindult. Valótlán az az állítás, hogy tiszték nem érkeznek haza. Mi napról-napra kapunk köszönő leveleket, melyeket a szerencsésen hazaérkezett foglalkozók küldenek és ezek között igen sok tiszt is van. Attól, hogy zászlós fiát a legénység „elvádozta” volna, nem kell tartania Először is, mert feltételezem, hogy fiát emberséges és becsületes emberre nevelte, aki nem kegyetlenkedett alantasaival, másodsor pedig azért, mert a baktársak nem vádaskodnak. A foglalkozók között mindig a legnagyobb összetartást látjuk és az egyszerű közkatona sokkal emelkedettebb gondolkodású, semhogy az értelmiséget — mint ahogy Ön írja — „keresztrefeszítene”. A szellemi munkásokat, ha igazán a demokráciát akarják építeni és a haladást szolgálani, elsősorban a munkás becsület meg a legjobban. Fokozottabb mértékben áll ez a Szovjetszövetségben s így értesülései tévesek vagy rosszakaratú információkon alapszanak. Hogy miért éppen az Ön fia nem jött még haza? Minden anyja ezt kérde. A nyugtalanságban egyetlen enyhülés van — mint ahogy ezt már írtuk is: Dolgozzák a többi anyával együtt azokért, akik már hazajöttek. Ezzel visszanyeri lelki békéjét és megrövidíti a várakozást is. Kiss Ámbros Marosújvár. 28. oldalán megírt elmékedésével nem foglalkozha-

tunk létszékesebben. Fejtegetéseivel nemcsak hogy nem értünk egyet, hanem olyan megnyilatkozásnak tartjuk, amely a régi társadalmi fonákosságokat pártfogolja és önmaga helyett a demokráciában keresi a hibát. Ne ön igyekezzék a demokráciának feltételeit szabni, hanem inkább azon munkálkodjék, hogy ez a demokrácia, amely nem kisebb érdeksoportok, hanem a tömegek javát tartja szem előtt, kiteljesedhessen. Ami a magyarországi háborús bűnösök kérdését illeti, teljesen téves uton jár. Megfeleldezik arról, hogy ezeknek az embereknek a lelkiismeretét a harctéren elpusztult katonák százezreinek és ártatlanul legyilkolt emberek tömegének vére tetszi. Az az állítás, hogy ezek a háborús bűnösök nem cselekedhetek másként, teljesen téves, mert bizony sok más európai nép, így például a délszlávok, az ellenállás útját választotta és semmiféle nemzeti törekvésért nem volt hajlandó a gyalázatot választani. Az Ön többi állításait is sokkal könnyebb megcáfolni, mint ahogy azt hinni, mert jórészt előítéleteken és általánosításokon alapszanak.

Sasnov Mária, Petrozsény. Hogy jó verseket tudjon írni, még nagyon sokat kell tanulnia. Elsősorban a magyar nyelvet és helyesírást. Bogdán József, íg. tanító Krizba. Az anyák hivatásáról írt elmékedés nem alkalmasak napilap számára. Németh Margitka, III. g. o. t. Kedves Margitka! „Egy szovjet katona” című versed azt bizonyítja, hogy ügyes verseket tudsz faragni és ha szorgalmasan tanulsz, olvasgatsz sok nagy költő versét, olyat is tudsz majd faragni, amit már az újságba is kitéhetünk. Ifj. Ke-

rekes István, Nagyajta. Levele azt bizonyítja, hogy nem olvasta el figyelmesen cikkünket, vagy szándékosan elferdít azokat értelmét. Mi azt, hogy minden angol és amerikai fogásból hazatért katona fasizta, nem írjuk. És nem is írhatunk. Annnyit mindenesetre tanácsolunk, hogy azt a tudást, amit nyugaton szedett magába a demokráciáról, egészítse ki a szia demokrácia elveinek megismerésével is. A közvéleményt egyetlen módon lehet megváltoztatni: Ha a nyugatról visszatért foglalkozó valóban bekapcsolódik az építőmunkába, akkor mindenki a legjobb véleményével lesz rólok. Kuttlik Rudolf, Nagyajta. „Látkepek a demokrácia szellemében újjászülöt Nagyajtáról” című beszámolója örömet okozott. A Nagyajtán végzett munka és az elért eredmények valóban újságba kívánczoknak. Erre azonban jelen cikk nem alkalmas, mert csak általánosságban mozog. Szívesen vesszük azonban, ha ezertul egy-egy fontos esemény vagy gyűlés beszámolóját megküldi s annak készséggel helyet adunk lapunkban. Molnár Károly Áltócsernátón. A foglalkozó terjesztett mendedomát teljesen alaplatnak, s ezért nem szabad csaknak hitelt adni. A foglalkozóknak értesülésünk szerinti rövidesen újból megindulnak. S. F. Kovácsné „Edessanyámhoz” című versek szépen, finom tollal írta meg, témájuk azonban kissé elcsúszott, és mindkettőből hiányoznak az egyértelmű meglatások. A levélírók figyelmébe! Csak teljes névvel és címmel ellátott levelekre válaszolunk. Kéziratok visszaküldésére meg válaszbelvagy beküldése esetén nem vállalkozunk.

VIHAROK KÖZÖTT MEGSZILÁRDULÓ VILÁGBÉKE

A népszövetségi eszmény lelkes rajongóitól az igazhivők aggályoskodásáig

Irtá: KARACS ANDOR

1 SOKAN PANASZKODNAK, hogy a „megvert kutyákként” elősompolygó fasisztábarát reakciók, ha látják, hogy a demokrácia békén hagyja őket és nem kell megtorlástól tartaniuk, újra bátorságot merítenek, rendezik szétvert csatározataikat s rövid időn belül már támadásba is lendülnek. Tegnap még meglegedtek a bünbocsánattal, ma pedig már lefitymálnak, a múlt dicsőségéről beszélnek, élesítgetik a régi átkos szellemek. Magukra öltik a demokrácia ábruháját, a népiesség kenderkőcából bajuszt és szakált ragasztanak s ime már ők a legnyugosabbak, a legigazabb emberek.

Ezzel szemben viszont a szerény, becsületes eszűközlőkkel dolgozó demokrácia lépten-nyomon befűződik az álérvékbe, a régi hazugságokba, a reakció tüzen felmelegített ócska kotyvalékba, mert az emberek, ha elmúlt a hascsikarás, hamar elfelejtik, hogy mitől betegedtek meg, mi okozta fájdalmaikat és szenvedéseiket. Amint egyszer megízlelték és jónak találták, szívesen megesszük másodsor és harmadsor is, főként, ha bebeszéltek nekik, hogy ez az étel már másként készült, a recept most már nem Berlinből, hanem London-egyik legelőkelőbb és legnyibb konyhájából került ki.

Panaszkodnak, mondom, hogy az emberek jórésze semmit sem tanult a múltból s ha még jobban eltávolodunk a szemünk előtt lebegő gyászos eseményektől, maholnap ismét jócskán lesznek olyanok, akik meggondolás nélkül újra fejest ugranak, az első meggyerő szíriahang hívására, a hírnaros melyébe.

Ezekből a jövőért aggódó, jóhiszemű panaszos hangokból mély fájdalom csendül ki. Valami olyasféle szomorúság, amit a múlt háború befejezték a győzelmes fegyverszünet napján Clemenceau, a „Tigris” érzett, amikor ablakából a diadalmas felvonulást nézve megjegyezte: „Ca ne servira a rien!” — „Semmit sem ér ez a győzelem!”

Holott más, egészen más volt akkor a helyzet. A nagy francia államférfi joggal látta előre, hogy semmi sem változik meg, az emberiség, ahelyett, hogy tanulna a leckéből, ismét lebukik a mélységbe. Az aggodalom akkor jogos volt, amint azt később a tények is bebizonyították. Ma azonban a bizakodás sokkal szilárdabb alapokra épülhet.

2 AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ után különösen a haladó szellemű értelmiségiek közül sokan hihették, hogy a háború többé nem ismétlődhetik meg, mert az emberek rádöbbentek a vérontás és az okatlan rombolás hiábavalóságára és értelmetlenségére. Dédégették az örökbeke szép eszményét, fenntartás nélkül lelkesedtek érte. Az általános lezserelés megvalósulása, mint a legegyszerűbb és legelfogadhatóbb eszköz a házi betelepülésére, gyermekjártékának tetszett.

Akkoriban íródtak a százezer példányban közzé tett forgó, tucatnyi nyelvre lefordított könyvek, amelyeknek beavallott céljuk az volt, hogy megutáltassák a háborút az emberekkel és elűssék a lelkekben a békeszeretet magvát, ami nemzedékről-nemzedékre terebélyesedve a földi paradicsomot teremtsen meg a földtekén. Kétségtelenül hangulatos idők voltak ezek, hiszen akkoriban kezdte meg működését a Népszövetség is: mindenki örövendhetett, hogy a világ legkínzóbb jogtudorai egy megköztöztek az alapokmányi paragrafusával a háború örödgét, hogy az nem is mochanhatott többé.

Ándé a dolgok nem bizonyultak olyan egyszerűeknek, amiként azt a jószándéku

lelkesezők hitték. Hamarosan kiderült, hogy a demokráta Streeseinan Genfben nem egy demokráta Németországot képviselt, hanem egy olyan országot, ahol a világhatalmi ábrándokat csak későbbre tették el, de már készítették a talajt az új háború vetésre. Nem is olyan nagyon beszélhetett tehát, legfentebb a maga nevében, viszont ez azzal a kockázattal járt, hogy egy-kettőre megbuktatják s máris a reakció áll az ország élén.

Ugyanis hasztalan volt Briand minden törekvése, ha odahaza a nagybörze, az asztal túlsó oldalán pedig az angol világbirodalom képviselője, csak olyan mértékben támogatta, ameddig érdekük megkívánták. Így a sok jóakarát mind kárba vesztett.

3 A BÉKEHANGULAT hosszú évek óta tartott. Eleinte még a fasisztus és az olasz és spanyol páncsuralmak megszűlése sem ingatta meg. 1925-ben a győztesek és vesztesek aláírták a locarnói egyezményt, a megbékülés pergamentjét. Németország belépett a Népszövetségbe! A svájci hegyeken ezen a napon hálaadó tűzeket gyújtottak, az utcákat fáklyaszennyeztek járják be.

De a bajok már korán megkezdődtek. Németországban a nemzetiesző irányzat egyre nagyobb méreteket öltött s a hivatalos német politika és a közvélemény között folyton növekedő távot fogott. Noha a világ közvéleménye előt még gondosan titkolták, a Népszövetség tekintélye egyre csökkent. Amolyan „jótékonyági intézmény” lett a nemzetközi politikában. Alamizsnát tehetett tőle várni, de a Béke akár éhen is vesztetett.

A genfi intézmény csődje tulajdonképpen nem akkor következett be, amikor Mussolini Olaszországa megtámadta Abesszíniát, hanem jóval előbb, amikor a japánok behatoltak Mandzsuriába és a világ tehetetlenül nézte az eseményeket. Ezzel le is zárult a háború utáni korszak és kezdetét vette az új háború előkészítésének ideje.

Tabouis Genevieve, a kifutó francia politikai női riporter, „Is Pont appellee Cassandre” cím alatt megjelent visszaemlékezésében írja, hogy a „Marianne” című francia haladó szellemű demokráta hetilap már 1932 november 2-án torzrajzot közölt, amint a Halottak Napja alkalmával halott korszakot helyeznek el a „Győzelem” felirású koporsóba.

Franciaországban ekkor egymást érték a politikai válságok s olykor huszonöt napig ártóan buktak meg az új kormányok. Különösen, ha baloldali színezetű kormányról volt szó, amelynek vagy a tömegeit, vagy pedig a finánciókét kellett kielégítenie. A dolog rendszerint a következőképpen történt: Az új miniszterelnök elment az állami kincstári hivatalba és megkérdezte, mennyi pénz van a kasszában. A válasz rendszerint ez volt: „Vagy másfél milliárdunk van. De rövidesen esedékes kincstári jegyekben egy három milliárdos kifizetés...” hacsak a nagy pénzügyészek nem adnak haladékot! — A szegény miniszterelnök ekkor a nagy bankok igazgatóihoz lohozt. Itt aztán udvariasan közölték vele, hogy ha nem nyúl hozzá a hadianyagrendelésekhez, ha tovább folyósítja az állami támogatást a nagy vasúti társaságok számára, ha nem módosítja a honi ipart védő vámdíjszabásokat — vagyis, ha eláll a szociálista jellegű pénzügyi újításoktól — hajlandók a lejárát meghosszabbításáról beszélni.

Ha a miniszterelnök megmakacsolta magát és mégis alkalmazni akarta pénzügyi elképzeléseit, másnap a jobboldali sajtó megkezdte a pergőtűz, harmadnap pénzügyi válság tört ki és negyednap... a kormány megbukott.

Mikor mégis megalakult a Népfrent kormány s mindjárt alkalmá is nyílt volna, hogy a német és olasz fasisztus által támogatott Franco ellen küzdő spanyol köztársaság segítségére siessen, Anglia sietve kitalálta a beavatkozást, ami gyakorlatban a demokráta Spanyolország megfojtását jelentette. Mert mondanunk

sem kell, hogy sem Mussofini, sem Hitler nem sokat törődött ezzel, viszont Franciaországot éppen a saját jobboldali pártjai ellenőrizték, nehogy fegyvert küldjön a spanyol köztársaságiaknak...

Megkezdődött a kapituláció politikája. A Népszövetség teljes részvételestésben kászennedett...

4 ELJÖTT A HÁBORÚ pillanata, az élet-halál küzdelem. Az egymásnak kezét nyújtó demokráciák irtózatok áldozatok árán megsemmisítették a tébolyodottan gyilkoló, romboló fasiszta államokat. Legsúlyosabb megpróbáltatásának óráiban Anglia is ráébredt a pusztulással fenyegető veszélyre és szakítva előző politikájával, szövetségre lépett a Szovjetszövetséggel.

A közös győzelem kívánsága azonban nem oldotta meg nyomban és önműködően az emberiség jövő békés fejlődéséhez kapcsolódó kérdéseket. Újra felmerült a nemzetközi együttműködés eszméje a béke megővése érdekében. San Franciscóban új világszervezet, az UNO (United Nations' Organisation), az Egyesült Nemzetek Szervezetének alapját vetették meg. A genfi szervezet helyét elfoglaló békeintézmény működésbe lépett.

Milyen kilátásai vannak az új világszervezetnek, amely egy csufosan megbukott intézmény nyomdokaiba lép? Kétségtelen, hogy az új békeszervezet elindulását nem kísérték olyan hosszamával, mint annak idején a Népszövetséget, sőt szinte azt mondhatnók, hogy a kételkedők száma nagyobb volt, mint a bizakodóké. Pedig most már valóban világintézményről volt szó: a Szovjetszövetség és az Egyesült Államok részvétele új tartalommal telítette meg az együttes biztonság eszméjét, éppen azzal a tartalommal, amellyel az egykori Népszövetség nem rendelkezett. Alapokmánya is a valósággal számoló és nem jóhiszeműséget feltételező politikai „szakemberek” műve.

Az UNO már meg is kezdte működését s talán éppen az első tárgyalások viharos légköré, a szantszándékkal kibombantott ellentétekkel való bátor szembenézés az, ami legfőbb erejét jelenti. Ezáltal nincs körtörőfalazás, a dolgok elkenése és jöndulatu elődázása helyett valóban igyekeznek el is intézni a kérdéseket. Igaz, a világszervezet még nem az, amivé lennie kellene, de ebben talán jórészt a régi diplomáciai szellem a bűnös, amely túlságosan nagy tisztelettel tekint a régi intézményekre. Olykor pedig határozottan érvényesült a nemzetközi nagytőkés reakció befolyása, ami amolyan angolszász irányító szervvé szeretné átalakítani az Egyesült Nemzetek Szervezetét.

5 NEM VÉLETLEN, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsa előt felvetett kérdések között bizonyos összefüggést lehet találni. Eddig még valamennyi esetben az egyes nagyhatalmak csapatainak idegen országban való állomásozása, illetve kivonása körül csaptak össze a politikai szenvedélyek. Először a nemrégiben közvetlen tárgyalások után kielégítően elrendezett perzsa kérdést terjesztették panasz alakjában a Tanács elé. Csak a reakciók rágalmaiból táplálkozó bizalmatlanság féltelvezte fel, hogy a Szovjetszövetség nem akarja Perzsiát kitüntetni. De nem lehetett közönbs a Szovjetszövetségnek, hogy Perzsa hűbérurait miként bánnak azzal a demokratikus szabadságmozgalommal, amely az iparilag legfejlettebb Azerbejdzsán tartományban keletkezett. Ott, ahol a nemzetközi nagytőkés jelenléte kitermelte a végtelen kiterjedési kőolajmezőkön az öntudatosuló ipari munkásságot. Ezeknek az olajforrásoknak a hasznát az angol nagytőkés és a perzsa hűbérurak osztoznak s legkevesebb jut belőle az azerbejdzsáni népnek.

A görög kérdés ma is nyílt seb Európában. Mégis előbb-utóbb a nemzetközi megvitátás eredményei megmutatkoznak, mert a bevini politika is kénytelen lesz

kivonni Görögországból a brit csapatokat, amelyek a rendfenntartás örvén tartózkodnak az országban. Természetesen a reakciók fertőzésnek kitétt közvélemény ma is keresi az indokot, amivel e megszállást magyarázza. Rendszerint azt hozza fel, hogy a törvényes kormánynak jogában van idegen csapatokat kérni, ha egy magá képtelen rendet tartani. Ez az érv azonban csak látszólag állja meg a helyét, mert az érvényben lévő görög alkotmány 110. szakasza határozottan kimondja, hogy idegen csapatok csak rendkívüli törvény alapján léphetnek görög területre. Ilyen törvény viszont nincs és nem is létezhetett, mert, amikor 1944 december 6-án az angol csapatok partra szállottak, az EAM szervezet képviselői már nem voltak tagjai a Papandreu kormánynak, amely polgárháborút robbantott ki azzal, hogy felszította az ellenállási mozgalom első soraiban harcoló Elasz szervezetet, míg az Egyiptomban kiképzett önkéntes dandár feloszlását megtagadta.

Mindenestre az ENSZ előtt zajló „kivonulási” viták hatása alatt lépett fel követeléseivel Egyiptom is, ahol a szuezi csatornát ma is brit csapatok „örzik”. S nincs mese az idő, amikor az Arab Ligához tartozó közelkeleti államok is megújítják a fegyveres ellenőrzést és kiséprük az idegeneket. Indonézia és India szintén elindultak a nemzeti függetlenséghez vezető úton. A folyamat megkezdődött és ha lassu ütemű is, többé semmi sem tartóztathatja fel...

6 NINCS tehát a jövőért okunk különösképpen az aggodalomra. Ha nehezen is, a demokrácia utat tör magának s a demokrácia értelmezése körül a nagyhatalmak bizonyára nem fognak hajba kapni. Igaz: a nemzetközi reakció erősen éber s Churchill és társai máris sokalják a haladás ütemét s legszívesebben máris háborút szerveznének a Szovjetszövetség ellen, attól tartva, hogy ennek a hatalmas országnak hallatlan mértű fejlődése és a baloldali általános előretörése világszerte rövidesen maga után vonja az imperialista eszme alkotmányát. Am sem Angliában, sem az Egyesült Államokban a közvélemény nem kizárólagosan a tökéreértekségek alakítja. A haladó demokrácia hívei éppen elegendő vannak, hogy ezeket a törekvéseket leszereljék. Churchill nehezen tudja már bebeszélni a „kunyhók kis embereinek”, hogy az ő érdekeiket védi, mert mindenki jól tudja, milyen fontos érdekei fizik őt és osztályát ahhoz, hogy a gyarmati népek minél később jussanak szabadsághoz.

E nemzetközi érdeellentétek különböző mozzanataiból merítenek erőt a mi tájunk fasisztábarát reakciói is, akik azt hiszik, hogy egy véleményen vannak Londonnal és Newyorkkal, mintha e két nagyhatalom hivatalos politikája a hitleri hagyományok áldemokratikus mezben való folytatása volna.

Aggodalmaskodó demokrátiáinknak nem kellene szem elől téveszteniük, hogy hivat a reakció a fasiszta fertőzésből még teljesen ki nem látszó emberek köréből szerzi. Ezek azok, akik feltételeket akarnak szabni a demokráciának, hogy ők is lecsatlakozzanak, ahelyett, hogy kivétel magukból mindazt, ami a multat idézi. A multat, amely a felsőbbrendűséget és uralomrajogosságot hirdette és gyakorolta a hatalommal visszaélő kegyetlenségig, a munkásszállyal, a többi nemzetségekkel szemben.

Ha vannak, akik nem tanultak, és nem akarnak tanulni a mult vésztorzó leckeiből, maguk adják meg ennek előbb-utóbb az árat. Mert a többség, a nép nagy többsége nem felejtette el a bánatot és a szenvedéseket, és sohasem fogja engedni, hogy a történelem kerekét visszafordítsák.

Nem, nincs miért különösképpen aggodni: eljön az ábruhás demokráta leplezésének ideje is s a régi mérleg ma már nem fog úgy, mint régen. Hogy ez mikor következik be, ez csupán tőlünk függ. Harci készségünköt, kitartásunkot, felvilágosító munkánkatól.

De panaszkodunk igazán nincs miért!

Georg Meyndt
junior
Beasov,
Str. Regele Carol 34.
Inreg. Cam. Com. No. 464/1941.

A magyar asszonynak nemcsak szenvedni van joga, hanem boldog jövőt építeni is!

Írta: SZÜCS MARGIT

A jövőben a magyar nőknek is részt kell vállalniuk egy olyan munkában, amit nők eddig nem végeztek. Eddig a nő legfeljebb csak saját sorsát irányította. Mostantól kezdve bele kell szólania a közügyekbe is. Ez a munka az, amely megszűnteti a szerencsétlenségek ránczudulását. Eddig a nők nem tették ezt, mert nem nevezték erre őket. Jöttek olyan rendszerek, amelyek kiadták a jelszót, hogy „Vissza a családi tűzhelyre” és időközben ők úgy politizáltak, hogy száz- és százezer otthon maradt családi tűzhely nélkül.

*

MILYEN VOLT asszonyaink helyzete? Látástól vakulásig, kora tavasztól késő őszig járták a mezőket és dolgoztak. Csak egyfelől nem törődtek eddig! Azzal, hogy mit tegyenek gyermekeik jövőjének biztosításáért. Nem akarjuk azt mondani, hogy a nő, aki politizál, ne szeresse az otthonát, ne neveljen gyermekeket. Csak feltesszük a kérdést fordítva: vajon a társadalom tudta-e biztosítani a nőket, hogy édesanyjak legyenek, tudta-e biztosítani, hogy 6-7 gyermek is legyen egy családban?

A háború elragadta az apákat, a háború szűnt bele. A nők éppúgy, sőt sok esetben jobban kivették részüket a család gondjaiból. Miért csak a gondok megosztása legyen közös, miért nem az a munka is, amely örökös, hogy ne dulja szét otthonunkat minden 15-20 évben egy háború. Nem akarjuk, hogy azok, akik egy meleg szóra könnyes szemmel válszhatnak, minden vérzivataros 20-ik évben háborús rokkantak ápolásával legyenek elfoglalva.

Eddig még csak olyan rendszerek voltak, amelyek csak akkor hívtak segítségül minket, amikor már minden romokban fektünk. Most ismerik meg először a nők, hogy nemcsak szenvedni van joguk, hanem boldogabb jövőt építeni is. Először kapunk jogot arra, hogy öröklet állítsunk ennek az országnak a megvédésére. Közösen fogjuk megválasztani ezeket és tudjuk, hogy ki lesznek ezek: a mi gyermekeink! Természetesen, hogy ma olyan súlyos gazdasági nehézségek vannak, amit azok, akik ezt nem érzik, szeretnék felharszolni arra, hogy a nőket megterhesse. Tudnunk kell azt, hogy mi gazdasági nehézségünk nem a demokrácia szikeménye. Emlékezzünk azokra az évekre, amikor rettegünk és féltettük apánkat, férjünket és testvéreinket a behívótól, sorbaálltunk és a pincébe bujtunk. Van nekünk gazdasági nehézségeink, de megintjük azokat, akik nem tudják, hogy ha azokon a kőveszárkokon buzi termett volna, ma nem kellene mást enniük. Ha azok a gyárak, amelyek legyvert gyártottak, ruhát és cipőt gyártottak volna, ma nem kellene gyermekeinknek rongyosan járniuk. A nők hívjenek a saját erőikben és mi olyanra építjük ezt a világot, hogy örömet és boldogságot ad nekünk.

!

ANNAK A DEMOKRACIAK A kibontakozásánál, amely végre népünknek is megadja mindazt, amit munkája után megérdemel, nagy akadály a közünk duzó fajgyűlölet. Közösen kell ezt kártanunk. Ugy kell nevelnünk gyermekeinket, hogy ne ismerjenek más különbséget, csak beültetés ember és gazember között. Nem lehet az úgy tovább, hogy ártatlan gyermekek, akik kicsi korukban játszópajtások voltak, 15-20 év múlva halálos ellenségei legyenek egymásnak. Mi vagyunk a felelősök azért, hogy ez ne történjék meg. A gyermek azzal a benyomással indul az életbe, amit otthon kap.

Ellenőriznünk kell azt is, hogy gyermekeink mit tanulnak az iskolában. Nem akarjuk azt mondani, hogy a mi nyelvünk a legszebb a földön. Azt valljuk, hogy anyanyelvünk nekünk a legdrágább, de tiszteltetben tartjuk a másokét is, amit talán nem is ismerünk, de azért lehet éppen olyan szép, mint a miénk.

Ha a demokráciát, amely olyan nagy áldozatok között született meg, itt-ott is megadni is igyekeznek, mégis világoszvet-ségek születtek megvédésére és biz-

tosítására. Ezek között ott van a nők világoszvet-sége is. A világ minden tájáról hónapokig tartoztak a nők, a párisi naggyűlésre, hogy kimondják, hogy a világon minden édesanya egyformán szenvedett. Bukarestben is megszületett a Demokráta Nők Szövetsége, ahova kötelességünk szívvel-lélekkel bekapcsolódni! Ha voltak olyan idők, amikor a testvéreinket és fiainkat elszállító vonatok elé akartunk fektetni, hogy megakadályozzuk elindulásukat, akkor le kell vonni ebből is a tanulságot és be kell állni abba a munkába, amely lehetetlenné teszi, hogy a jövőben ilyen vonatok egyáltalán elindulhassanak!

A székelyföldi fa balladája

Amikor még Sanghajba is eljutott a székely fa

(Sepsiszentgyörgy, a N. E. tudósítójától.) Ha a Székelyföld kérdéseit újra és újra átvizsgáljuk, önkéntelenül is felvetődik a székelyföldi fa problémája.

Népieskedő folyóiratok és álnépies könyvek mindig fejszével a kezében szertették ábrázolni a székelyt, de soha nem gondoltak arra, hogy milyen hatalmas harcot kellett megvívnia évszázadokon keresztül az erdőért és az erdővel. Valamikor régen a fa nem hasznolt jelentéket a

A MAGYAR ASSZONYOK nem felejtették el azokat a fájdalmakat, amelyeket nekik a reakció okozott. Tudom, hogy magyar asszonyaink nem fognak a reakcióra szavazni, de attól tartok, hogy nem fognak egyáltalán szavazni. Nem elég, hogy szavazunk, hanem vállaljuk azt is, hogy utcánkban nem lesz olyan nő, aki velünk együtt ne szavazna a haladó demokráciára. És ha a világ minden tájáról a nők kimondták az igazságot, hogy mi kétszer-háromszor annyit szenvedtünk, mint a férfiak, akkor fogadjuk is meg, hogy kétszer-háromszor annyit is fogunk dolgozni a világéért: biztosításáért.

székelynek. Csak közvetlen szükségletére szolgált, de kereskedelmi és ipari célokra csak egy későbbi időben kezdte feldolgozni, amikor zsindeivel megrakott, székely lovaskákvontatta szekerek járták az egész Székelyföldet és a környező lapályosabb részeket. Voltak már előbb is, de nagyobb tömegben csak a múlt század dereka után jelennek meg kis vízfűrészek az Olt, Maros és más apróbb hegyipatok partján.

Bevonul a nagytőke

A nagytőke bevonulása a székely hegyek közé 40-50 éves múltat tekinthet vissza. Csupán csak Háromszékről a nagytőke évenként 100-140 ezer köbméter fát emelt ki. Zágón, Papóc, Bodzafor-duló körül kis iparvágányok berendeztek, gyárkémények emelkedtek. Egy félszázados árgalmasan erdőirtás után, amikor már csaknem teljesen letarolták a háromszéki erdőket, a nagytőkések kivonultak Háromszékből és új tanyájukat a Marosmentén ültették fel. Ott is a háromszéki kitermelést megközelítő évi termést érték el. A nagyobb iparvállalatokon kívül több kisebb pénzvesz iparvállalat is bő-

séges hasznót húzott a halálra ítélt székelyföldi erdőkből.

A székelyföldi fa feldolgozása és értékesítése több irányú volt a múltban és ilyen a jelenben is. Csikban főleg fenyő van, Háromszéken és Marosban fenyő és bükk, Udvarhely egyformán gazdag fenyőben, bükkben és tölgyben. A fenyőből deszkát, léceket és oszlopokat, híd- és házépítéshez szükséges anyagokat csináltak. A bükköt csak egy-két vállalat gözölte és tette alkalmassá hajlított butorok készítésére. Ez a fajta inkább mint tűzifa és talpa került a piacra.

A székely fa megkezdte világjáró útját

A székely fa évtizedeken keresztül viaskodott, küzdött, hogy megtalálja a maga piacát a világban. A múlt világháborút megelőző években kezdett tudomást venni a világ a székely fáról. Ekkor már naranzládák alakjában eljutott Jaffáig, Alexandriáig is.

A világháború pusztító viharai után újra megindult külföld felé a szállítás. Konstanstan keresztül Angliába és Németországba vittek hatalmas mennyiségű fát a Székelyföldről. Érdekelt itt megjegyezni,

Jelenünk és jövőnk

Mi a helyzet most? Pillanathozig a helyzet az, hogy több felfeldolgozó üzem különböző indokokkal vagy leállt, vagy pedig jobbik esetben csökkentette a termelést, valamint a munkások létszámát is. De így nem tarthat sokáig. A székelyföldi fának újra piacot kell teremteni. Ez a piac máris nyitogatja kapuit. A Szovjet-szövetség szomszédságában lehetetlen, hogy a székely fa ne találja meg az útját oda, ahol leginkább szükség van rá: a világ egyhatodát kitevő óriási területen folyó ujjaépítéshez. A Csiki Közvagyonnak a „Sovromleinn” Társaságban való részvétele máris példaként szolgálhat.

Persze, ehhez pangásban lévő iparte-lepeinket, felfeldolgozó üzemünket meg-

felelő és korszerű gépekkel kell ellátni. Így természetesen meg fog indulni a termelés, a székely dolgozók hatalmas tömegei újra kenyérhez jutnak. Amíg egy átiogó komoly intézkedéssel meg nem oldják a székelyföldi erdő kérdését, addig mindenki megtalálja számítását, csak éppen maga a székelység nem. Mindenesetre le kell szögezni, hogy az eddigi rablógaráz-dálkodásnak meg kell szűnnie, mert különben kopaszon maradnak a hegyeink. Jó lenne, ha a jelenleg még jó állapotban lévő birtokossági erdőket szövetkezeti uton lehetne kitermelni.

Itt aztán a szakembereké a szó!

(b. gy.)

A magyar könyvkiadás szovjet művek új fordításaira készülődik

(Budapest) A budapesti SZIKRA vállalat LENIN válogatott műveinek kiadására készül.

Az összegyűjtött Lenin-munkák első kötete, mintegy 1000 oldal terjedelemben május 1-re jelenik meg.

Ezzel egyidőben adja ki a Szikra SZTÁLIN tanulmányainak egy kötetét „Marxizmus és a nemzeti kérdés” címmel. A marxizmus-leninizmus nagy teoretikusainak fejtegetéseit a háború kérdéseiről foglalja össze FEDOSZJEV könyve.

A Magyar Szovjet Művelődési Társaság kiadásában két figyelemreméltó munka jelenik meg.

Az egyik a Szovjetszövetség földrajzáról szól. PECSI ALBERT munkája. Tár-gyalja a Szovjetszövetség teljes nép- és tájrajzát, a világ egyhatod részét kitevő hatalmas ország földrajzának tudományos feldolgozását, bőséges statisztikai adatokkal, a legújabb kutatások alapján.

A másik könyvet orvos írja, dr. NE-MESSURI. Címe: „A SZOVJET EMBER EGÉSZSÉGE”. Teljes összehasonlító anyagát adja a cári Oroszország és a Szovjetszövetség egészségügyi viszonyainak, valamint a szovjet és a nyugateurópai egészségügyi hálózatoknak. Részletes beszámolót kapunk a könyvben a Szovjetszövetségben folyó orvostudományi kutató-munkáról, az orvostépzésről, a tudósképzésről és a higiénia egész szervezetéről.

Ugyancsak a Magyar Szovjet Művelődési Társaság kiadásában jelenik meg SESTAKOV könyve: Oroszország rövid története.

A Szovjetszövetség életének három további kérdéséről a Szikra kiadásában jelenik meg három könyv.

A Szovjetszövetségről sz. ismeretter-jesztő könyvek sorát LUKA S. GYÖRGY tanulmánya zárja be: Lenin a kultúra kérdéseiről, amely szintén a tavasz folyamán jelenik meg.

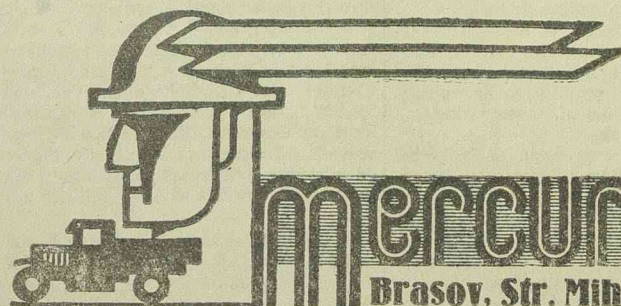
Caricin és Sztálingrád

A szovjet irodalom egyik legjelentősebb alakjának, TOLSZTOJ ALEXEJNEK „Kenyer” című regénye VOZARY DEZSO fordításában jelenik meg. A caricin csata története elevenedik meg a könyvben. A Szovjetszövetség történetének egyik hősi szakasza, amikor a fiatal Vörös Hadsereg a későbbi Sztálingrád alatt SZTÁLIN és VOROSILOV parancsnoksága alatt verté vissza a támadó hadsereget, épp úgy, mint husz égnéhány évvel később, ugyanazon a hadszínteren a németeket.

A Magyar Szovjet Művelődési Társaság TOLSZTOJ ALEXEJNEK egy másik művét adja ki a „Golgota” címen. Ez a hatalmas mű, trilógia az első világháborúról és az orosz forradalomról.

GORBATOV regénye a „Legyőzhetetlenek”, LÁNYI SAROLTA fordításában, a Szikra kiadásában jelenik meg. A Törasz család történetéről szól, a németektől megszállt Ukrajnában játszódik, a dolgozó nép ellenállását és a megszállókkal szembeni hősiesség magatartását mutatja be.

Május 1-re a szovjet irodalom egyik legismertebb könyvét adja ki Cseréptalv: OSZTROVSZKI Lenin-díjas regényét; címe: „Az acél megedzik”. Az 1918-19-es évek és az azt követő időszak története. A komszomolok hősi éposza önéletrajz formában arról szól, hogyan indult meg a forradalom alatt és után az élet, a munka, a termelés.

Teherautó és vasuti szállítmányok

Képviseletek: București, Sibiu, Arad, Timișoara

mercur camiona
Brasov, Str. Mihai Viteazul 2, Telefon 17-81

Rendkívüli lehetőségek hevernek felhasználatlanul a csiki táj gazdag talajában

Az elhanyagolt vidékeken új életet kell teremteni a nép számára

(Csikszerecs.) Sokszor halljuk: Csiknak gazdasági lehetőségeit kell nyújtani. Valóban érezzük, hogy egyre sürgetőbb követel az idő. A halogatás minden percéért kár, mert a késedelem egész sor rendkívüli ember szájától veszi el a kenyeret.

Nehogy azt gondoljuk, hogy Csik és általában a Székelyföld megsegítésére irányuló terv ma indult el. Csak az 1902-ben megtartott tiszai nagygyűlést hoztuk emlékeztetőbe, amelyen a Székelyföld gazdasági szakértői nagyszámú jelenetek meg. Sajnálatos, hogy az akkor fölvetett kérdések nagyrészt nem tudták megoldani. Egyrészt a közbejött háború, másrészt pedig az elmúlt fasiszta uralkodás, amely minden komoly munkát elgáncsolni igyekezett.

Tény az, hogy iparosításra szükség van. Ezt már az emlékeztető tiszai nagygyűlésen is megállapították. Ez azonban nem jelenti azt, — amit egyébként annak idején Tiszán is hangzottak, — hogy mezőgazdaságunk jövőjével ne törődjünk. Csúpan arra kellett és kell a figyelmet fordítani, hogy mezőgazdaságunk mellett az ipar kérdéseiről sohasem feledkezzünk meg.

Ahol a nép gazdagodik

Nem először hangzottak, hogy Csikban a föld, a termőtalaj, elenyészően csekély, ezen a területen nagyobb eredményeket nem igen érhetünk el. De ott vannak a legelőink, amelyek a havasi gazdálkodásra rendkívül jó alkalmat nyújtanak. A szarvasmarhatenyésztés, de még inkább a juhtenyésztés rendkívüli gazdasági lehetőségeket nyújt. Ha olyan vidékeken járunk, ahol a juhtenyésztést nagyobb mértékben ütik, vesszük észre, mennyivel jobban él ott a nép, mennyivel gyorsabban gazdagodik.

Erdekes, hogy Udvarhelyszéken, ahol a legkedvezőbb talaj miatt aránylag nagyobb gazdasági lehetőségek állnak a nép rendelkezésére, már évtizedekkel ezelőtt meglátták a havasi gazdálkodásban rejlő lehetőségeket. Lővéte, Parajd, Zetelaka körül a havasokban százezre élnek emberek, akik juhtenyésztéssel foglalkoznak.

A másik lehetőség a fa, amely bármennyire fogyott is az elmúlt évek rablógazdasága miatt, még mindig igen szép életlehetőséget nyújt.

Ebből kell kiindulni Csik iparosítása. A fában rendkívüli lehetőségek vannak, csak azt ki kell használni. És pedig aképpen, hogy helyben dolgozzuk fel. Jól tudjuk, miért fogyott el a fa, ugyanakkor a nép, aki a munka nehézségéből válla, mégis szegény maradt. Mert a fát lelkiismeretlen — csak a saját zsebkékre néző

Ahol egyetlen üzem sincs

Csak nézzünk a Gyimes völgyére, ahol a fa az egyetlen kereseti eszköz. Egyetlen asztalosárú, egyetlen ládagár, vagy más közszükségleti cikkeket gyártó üzem nem működik. Pedig, amennyiben a fát itt dolgozzák fel, Gyimes völgye népe megtekinthetne megfelelő és jó kenyeret.

Erdőink azonban nemcsak fát adnak. Hiszen havasaink tele vannak erdei gyümölcsökkel, málnával, kokolyzával, áfonyával, szederrel, eperrel, azonkívül gyógynövényekkel, gombákkal sem szűkölködik. Gyűjtésük nem kíván nemcsak különösebb hozzáértést, de még nagyobb tőkét sem. Meg lehet ezeket gyűjteni és feldolgozását egészen kisbányákban kezdeni. Hogy azonban a felvétel foglalkozó egyén rövid néhány év alatt gyártóüzemet rendezhet be, az egészen bizonyos.

Közvetlen, agyagunk ugyancsak igen sok lehetőséget nyújt. Itt van a csikszentdomokosi, vaslábi és szárhelyi mészkő és márvány, amelyek jelenleg teljesen kihasználatlanul hevernek, senki nem

üzerek, — feldolgozatlanul rabolták ki a Székelyföldről s máshol dolgozták fel. Arra nem volt lelkük, hogy itt fűrészeket és különféle cikkeket gyártó üzemeket alapítottak volna. A feldolgozatlan, helyszínen potom pénzért felvásárolt erdők idejében jutottak ki, ahol azután nagy pénzért kerültek más kézbe.

gondol velük. Azonkívül a rengeteg utburkolásra kiválóan alkalmas kőzet nemcsak arra elegendő, hogy teljesen megromlott utjainkat rendbehozzuk, hanem arra is, hogy kivételük révén a kiszállított kő pénz és nyersanyagban visszaszárvárgojon.

Az agyagipar ugyancsak nagy lehetőségeket nyújt. S ennek ellenére, teljesen haladoklik. Ma már nem is hallunk a koron-di és csikmadarasi agyagiparról. Pedig itt van az agyag felméréstelen mennyiségben és minden töké nélkül megkezdhető.

Csik néhány gazdasági lehetőséget vetettünk fel. Nem is beszélünk ezalkalmat ásványvizeinkről, amelynek értékesítése szállítási nehézségek és üvegház miatt csak egészen kis mértékben eszközölhető. Nem beszélünk hegyeink ezer és ezer még felkutatásra váró kincséről; ehhez mind töké, nagyobb befektetés kell. A kezinkben lévő lehetőségeket azonban mielőbb ki kell használnunk.

HOLLÓ ERNŐ

Szabódi László

Sárkányölő

Megkötötte madárszóját,
kézbe vette azámszeriját,
sárkány ellen nagy vitézül
egy katona harcba készült.
Három nyilvesszeje volt.

Hajnalosan utba kapott,
meglátja a kelő napot,
pirosan néz szembe vele,
nyilat futamit ellene.
Két nyilvesszeje maradt.

Napnyugtáig billeg-ballag,
feljön a vacsoracsillag,
hunyorgást ki nem állja,
reáédoz hamarjába.
Egy nyilvesszeje maradt.

Kisvártatva kél a sápadt
holdvilág is, belesápad.
Hej, holdvilág, régi bánat,
felvőm a koronádat!
Nyilvesszeje elrepült.

Rengeg erdőn té-tova
megy az egygyű katona.
A világ ellen jó vitéz,
Sárkány ellen vajon mit érsz?
Nyilvesszeje egy se volt.

Jön a sárkány, tüzet okád,
a katona nagyot kiát,
nagyot kiát a katona:
héj, vissza, héj, sárkány koma!
Nyilvesszeje egy se volt.

MIT ISMER A SZOVJETSZÖVETSÉG

A MAGYAR MŰVELŐDÉS EREDMÉNYEIBŐL?

Ha mindaz, amit itt felsoroltunk, csak egy-egy vidék, vagy egy-egy „szakmá” foglalkoztat, a magyar kultúra egyik másik képviselője az egész Szovjetuniót meghódította. Mindenekelőtt Petőfi Sándor.

Petőfi

már a múlt század hetvenes éveiben ismert, sőt népszerű költő volt orosz földön. Az akkori demokratikus mozgalmak költői egymással versengve ültették át orosz nyelvre Petőfi forradalmi verseit. A Gorkij nevet viselő Világirodalmi Intézet könyvtárában az „Egy gondolat bánt engemet” című költeménynek tizenhét nyomtatásban megjelent orosz fordítása található. A múlt század nyolcvanas éveiben, amikor a cári cenzura kegyetlenül üldözte a haladó értelmiséget, nagyon sok orosz és ukrán forradalmi költemény csak úgy jelenhetett meg, hogy e költemények szerzője elhallgatta nevét és szerzőként — Petőfi szerepelt. Petőfi neve alatt forgott közkezen mintegy félszáz orosz és ukrán forradalmi költemény.

A nagy Októberi Forradalom győzelme után Petőfi Heineval és Byronnal versengve terjedt el az egész Szovjetszövetségben. A polgárháború idején egy kis füzetnyi Petőfi-vers orosz nyelven Leníngrádban jelent meg, ukránul pedig Odesz-szában. Petőfiről 1920-ban Kogan Péter akadémikus írt tanulmányt, amely a Moszkvai Állami Könyvtár kiadásában jelent meg. Kogan e tanulmányban kitért Petőfi kortársaira és főleg Arany János balladáira adott pozitív értékelést. Petőfit a világirodalom egyik legnagyobb költőjének nevezte.

Három évvel később Szovjet-Orosz-szág közoktatásiügyi népbiztosa, Luna-

csarszkij Anatol írt tanulmányt Petőfiről és ugyancsak ő fordította oroszra Petőfi hatvankét költeményét. Lunacsarszkij (Petőfit Heine fölé emelve) előadást tartott Petőfiről és koráról a Szovjetszövetség Tudományos Akadémiáján.

Ukrán nyelvre Petőfi válogatott költeményeit Pervomajszkij Leonid fordította le. Ugyancsak ő írt tanulmányt Petőfi életéről, párhuzamot vonva Petőfi és a nagy ukrán forradalmár költő, Sefcsenko Tarsás között. Pervomajszkij Petőfi-könyve 1938-ban jelent meg. Azóta — három új kiadást ért meg.

Egyetlen magyar író sem aratott olyan hatalmas sikert a Szovjetszövetségben mint Petőfi.

A magyar festők

közül — a múlt század végén és a XX. század első évtizedében — népszerű volt Oroszországban Munkácsy Mihály és Zichy Mihály. Munkácsyt a szakkörök ma is megbecsülik. Zichy nevét a róla szóló anekdoták őrzik. Anekdoták arról, hogy Zichy milyen aljasul tagadta meg a közösséget mindennel — ami magyar.

Liszt Ferenc már egy évszázada nagy név Oroszországban.

A magyar modern zenészek közül Bartók Bélának van komoly súlya a szovjet zeneéletben. Népszerű orosz földön Reinitz Béla néhány dala. Moszkvában, mint Budapesten. A magyar építészeti remekel sem ismeretlenek a Szovjetunióban. Az Erzsébet-híd képe és leírása például megtalálható több építészeti tankönyvben.

A fegyverszünet megkötése után újra nagy érdeklődés mutatkozik a Szovjetszövetségben a magyar kultúra iránt. Szent-

Az egész székely nép támogatásával folytatja munkáját a Székely Nemzeti Múzeum

(Sepsiszentgyörgy.) Ragyogó fényben uszik a határ, erről is, arról is haragszót hoz a koratavaszi szél. Vasárnap délelőtti van, gyalogszerrel igyekezünk Kőrispatak felé, hogy a nemrégben előkerült régészeti leleteket megtekintsük. Társaságunkban van Dr. Székely Zoltán a hírneves régész tanár, Dr. Arvai József igazgató és Zágony Dezső kollégiumi tanár.

Az erdőirtás alkalmával kettős sáncgyűrűt tűnt elő Kőrispatakon a „Nyírtető” nevű erdőrészen. A sáncból előkerült nyomra Bakosi Gábor református lelkész hívta fel a Székely Nemzeti Múzeum figyelmét. A vár építését Orbán Balázs is említi s az építést a Kálnoky családnak tulajdonítja.

— Mikor épülhetett a vár? — kérdezzük a professzortól.

— Minden valószínűség szerint egyidős a kovásznai „Tündérvárral” s a késő vas kori székelyföldi várak csoportjába tartozik. A vár alatt lévő temetőből római érmék is kerültek be a Múzeum gyűjteményébe.

— Mikor kezdődik meg az ásás?

— Az a számításunk, hogy máris megkezdjük. Nagyon sok diák ajánlkozott, hogy önkéntes munkával segítségünkre lesz és a falu lakosai közül is többen ígérték a támogatást. Bakosi Gábor lelkész a további kutatások során is a legmesszebbmenő támogatásról biztosított.

Kérésünkre Dr. Székely professzor elmondja azt is, hogy Nyerges Ferenc gazdálkodó, aki a Kálnokyak régi udvarházában lakik, az ott előkerült 1616-ból való díszesen faragott szemöldökfalat ajándékozta meg a néprajzi gyűjtemény A Múzeum könyvtárát meg Bedő Árpád gazdagította erdélyi vonatkozású, igen értékes régi iratokkal.

Késő este érkezünk haza Sepsiszentgyörgyre. Utunk bőséges tapasztalattal szolgált, annál is inkább, mert láttuk a székely lakosság megértését a Múzeum munkája iránt. Legszébb bizonyítéka ennek a háromszéki és udvarhelyi falvakból eddig beküldött összegek tekintélyes nagysága. E két vármegye lakossága tanúbizonyságot tett arról, hogy köznevelődési intézményeért dolgozni tud és meg is tudja tartani. A Múzeum munkája a székelyföldi nép fiának vállán nyugszik.

CSIKY JÓZSEF

Jó fiz esztendő előtt meglátogattam a Komi Köztársaság fővárosát, Sziktikvárt. A komik, akiket a magyar tudósok még ma is csünevülön zürjének neveznek, legközelebbi rokoni a magyarságnak. A sziktikvári Nemzeti Múzeumban magyar terem van. A terem falait Rákóczi, Petőfi, Kossuth és Rákosi Mátyás képei díszítik. A múzeum könyvtárában megtaláltam Petőfi és Arany összes költeményét, Madáchot, Katonát, néhány kötet jókait, Mikszáthot és Ady Endre két első kiadású könyvét. A komi iskolákban részletesen tanítják a magyar történelmet. Komi nyelven olvasható Petőfinék, Aranyak és Adynak jónéhány költeménye.

Néhányezer kilométerrel Sziktikvártól délkeletre, Taskendben (az ottani múzeumban) látható egy szoba, amelynek ugyancsak magyar vonatkozása van. Ebben a szobában Vámbéri Ármán munkáit őrzik és térképeket, rajzokat, melyek Vámbéri utját mutatják. A világirodalom magyar tudósai igen nagy tiszteletre van Szovjet-Közép-Ázsiában. És nemcsak ott. Az egyik legnagyobb orosz író, Tolszov Nikolaj (a Szovjetszövetség Irószövetségének elnöke) regényt írt Vámbéri Ármánról. Pár héttel a háború kitörése előtt jelent meg orosz nyelven, új, tömegkiadásban (150.000 példányban) Vámbéri Ármán önéletrajza.

Ugyancsak 1941-ben jelent meg a nagy szovjet matematikusnak, Kollmannak „A két Bolyai” című tanulmánya. A szovjet egyetemeken azt tanítják, hogy a két Bolyai vetette meg a modern matematika alapjait. Az egyetemi tankönyvek részletesen foglalkoznak Fejér Lipót magyar matematikus munkáival is.

A magyar orvostudomány kiválóságai közül elsősorban Semmelweis Ignácot ismerik, de a szakemberek előtt a Korányi nev sem ismeretlen.

Györgyi Albert működésével a Tudományos Akadémia foglalkozik. Fejér Lipót munkáit Kollman matematikus tanulmányozza. Rövidesen megjelenik a Szovjetszövetség Tudományos Akadémiájának kiadásában a magyarok eredetéről végzett kutatások eredménye, amely nagyon sok új adatot hoz nyilvánosságra — de felhasználja a magyar kutatók munkásságának eredményeit is.

Az Állami Könyvtár tervező a legjelentősebb ma élő magyar írók egy-egy munkájának kiadását. Ebben a sorozatban jelenik meg Illyés Gyulának, Heljai Jenőnek, Zilahy Lajosnak, Káptai Aurélnak, Darvas Józsefnek és Kovai Lőrincnek egy-egy könyve.

Szándékosan nem emlékeztem meg azokról a magyar tudósokról, írókról, festőkről és zenészekről, akik az utolsó 25 esztendőben a Szovjetunióban éltek. Ezek közül egyik-másiknak munkáit az egész Szovjetunió ismeri.

A Szovjetben élt tudósok és írók

nagyon sokat dolgoztak azon, hogy a haladó magyar irodalom és tudományt ott népszerűsítsék. Nem kismértékben ukik köszönhető, hogy a Szovjetszövetség népei olyan nagy érdeklődéssel várják a magyar írók munkáit.

Mivel a Szovjetszövetségben a tudomány, irodalom és művészet nemcsak egy kis réteg magánügye, hanem egy-egy jó könyvet milliók és milliók olvasnak s a tudomány eredményei is milliókat érdekelnek, a magyar tudósok és magyar írók szovjetszövetségi sikerei nagyjelentőségűek Magyarországra szempontjából. Petőfi ma a magyar ügy legjobb ügyvédje, a legdöntőbb érv amellett, hogy az utolsó 25 év bűnéért nem a magyar nép fiai felelősek, hanem a magyar nép ellenségei.

ILLES BELA

KURKÓ GYÁRFÁS

lakatos-, sodrong-, drótfonal- és
vasbutorkészítő üzeme

Brassó, Str. Lungă 123. sz.

Telefon: 29-96.

Sárossy Ödön
szőrmecseruháza

Brasov,

Strada Regele Carol 1. No. 35.
Telefonszám 1805. Alapítást év 1884.

„DEPOLEMN”

KOHN LAJOS

MURÁNSZKY JÓZSEF

deszka, épületfa és építkezési anyagok raktára

Brassó, Str. Concordici 9.
Telefon 1804.

Szotyory Dezső

utazási cikkek és bórdíszműáru

Brassó, Regele Mihai 3.

Boldog húsvéti ünnepeket kívánnak

Tóth Testvérek

Brassó, Kereszt utca 22.

SZABÓ BÉNI

szűcs

Brassó, Strada Regele Carol 1. 28 szám.
Telefonszám 15-21. Alapítási év 1910.

Közgazdasági Bank R.-I.

Brassó.

Strada Regele Carol 51.

Telefon 3026.

„Electron”

Str. Armatei Rogii 27-a
Telefon 17-64

Villanyszerelések
és javítások

Rádiójavítás

Rádió- és autó acumulátor töltő állomás

Általános Hitelbank Részvénytársaság

Brasov.

Fiókok: Timișoara, Oradea.

SCHIEL TESTVÉREK

GÉPGYÁR R.-I.

Igazgatóság és gyártelep: Brasov, Cal. Victoriei 90.
Telefon 1710, 1711, 1712.

Fiók: București, Str. Brezoianu 21.
Telefon 5-79-75. Sörgőnyelv: SCHIELS.

Acél és szürkeöntvények, nikkel, sárgaréz és bronz-
öntvények. — Kovács- és kazánkovácsműhely.

Megmunkáló műhelyek és javítási osztály.

Esztergapadok, spirál'urók, menetvágó szerszámok,
mindennemű gépalkatrészek.